

KRAKER JACK

DIANA OZON

IN DEKNI:14:11:1

Van Diana Ozon bij In de Knipscheer

Hup de zee. *Gedichten*, 1986

De Ozon Expres. *Roman*, 1988

KRAKER JACK DIANA OZON

Kraker Jack
Copyright © 1991 Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.
Omigadde! Kraker Corp.

IN DEKNI:2-1-1-1-1-1

KRAKER
JACK
DIANA OZON

Kraker Jack

Copyright © 1991 Diana Ozon

Omslagfoto Hapé Smeele

Omslagillustratie Hugo Kaagman

Vormgeving omslag Henrik Barends

Eerste uitgave november 1991

In de Knipscheer, Singel 450, 1017 AV Amsterdam

ISBN 90 6265 360 X CIP

Voor Hugo

INHOUD

	Voorwoord	9
1	Een domme lul	11
2	De Rotte Rat	13
3	De huidvettheorie	15
4	Rotte vis	18
5	De kerngroep	20
6	De zoon van Toon	23
7	Stadsguerrilla	26
8	De COMOTRADE	27
9	Zonnegod	29
10	De Lange Niezel	33
11	In de goot	36
12	Proletarisch winkelen	39
13	Het verplichte douchen	43
14	Siberische rukwinden	46
15	Vlootschouw	48
16	Psychestrojka	52
17	Stichting Vredeswonen	57
18	Stom	59
19	'Vroeger was alles anders'	64
20	Droom-Rang	66
21	Stinkend rijk	71
22	Warme worst	73
23	Annet van daarnet	76
24	Hulp van de RAF	78
25	Señor Jack	80

26	Mountainbikes	82
27	Op z'n heupen	85
28	Paranoïa	87
29	Junkski's	94
30	Het hazepad	99
31	Bunkermentaliteit	103
32	Illegale vracht	105
33	Operatie Noach	108
34	Hallucinatie	110
35	Mobiele Eenheid	112
36	Het schuim der aarde	115
	Nawoord	121

1	De roos van Jeruzalem	1
2	De roos van Jeruzalem	2
3	De roos van Jeruzalem	3
4	De roos van Jeruzalem	4
5	De roos van Jeruzalem	5
6	De roos van Jeruzalem	6
7	De roos van Jeruzalem	7
8	De roos van Jeruzalem	8
9	De roos van Jeruzalem	9
10	De roos van Jeruzalem	10
11	De roos van Jeruzalem	11
12	De roos van Jeruzalem	12
13	De roos van Jeruzalem	13
14	De roos van Jeruzalem	14
15	De roos van Jeruzalem	15
16	De roos van Jeruzalem	16
17	De roos van Jeruzalem	17
18	De roos van Jeruzalem	18
19	De roos van Jeruzalem	19
20	De roos van Jeruzalem	20
21	De roos van Jeruzalem	21
22	De roos van Jeruzalem	22
23	De roos van Jeruzalem	23
24	De roos van Jeruzalem	24
25	De roos van Jeruzalem	25

Voorwoord

'Kerouac is een zak,' dacht Jack.

Op Weg, wat was daar nou bijzonder aan. Iedereen was wel eens op weg. Het was vroeger misschien interessant om met een gitaar naar de stad te liften en onderweg een eerste jointje te roken... Maar om dat na een halve eeuw te blijven hypen. Er waren al genoeg kinderen naar de verdommenis gegaan omdat ze de Bijbel der Beatniks al te letterlijk namen. Geld bietsen konden ze. Blowtjes draaien in suffe honken. Alles wat ze deden was freaken. Het was volkomen achterhaald. Jack smiet het boek uit het raam.

De enige echte grote Jack die er bestond was hij, de Blonde Schicht: Kraker Jack uit de Amsterdamse Staatsliedenbuurt. Hij voerde de rellen aan en was woordvoerder van de acties. Nu zat hij al drie dagen in zijn tijdelijke afbraakwoning ondergedoken voor de recherche. Sinds hij op het nieuws was geweest, herkende iedereen hem.

Ketone is een vak "dacht" Jack.

Op het was daar een bijzonder van iedereen was wel eens op weg. Het was vroeger misschien iets te laat om met een gezin naar de stad te rijden en onderweg een extra jasje te kopen. Maar om dat na een hoiw eens te blijven hopen. Er waren al genoeg kinderen naar de gymnasium gegaan omdat ze de Bijbel der Bezuiden al te ietwillig namen. Geld was konden ze bijwonen dusdanig in alle hoeken. Alles was ze deden was treuren. Het was volkomen schrikbarend. Jack nam het boek in het zand.

De enige echte grote Jack die er bestond was hij de Blonde Schiedse Klater Jack uit de Amsterdamse Straat. Iedereen. Hij voorde de telken aan en was woordvoerder van de zaak. Nu zat hij al drie dagen in zijn tijdelijke afwachting ondergedoken voor de rechter. Het was hij op het nieuws was geweest. Iedereen

Op het dak van een Amerikaans flatgebouw was een zakenman in de weer met een attachékoffer. Hij spiedde over de rand van het dak en zocht de ideale positie om de koffer uit te pakken. Geroutineerd opende hij het cijferslot. In de koffer prijken mechanische onderdelen in exact passende vakken. De zakenman schroefde de onderdelen in elkaar. Een metalen beugel werd uitgeschoven tot een rek; daarop verrekijkeronderdelen, een automatisch geweer en een knaldemper. De keurige zakenman bleek een huurmoordenaar. Hij was zijn kogels vergeten. Wat een domme lul. Hij keek panisch op zijn horloge en waagde een spurt. Hij hijgde over de trap naar beneden, opende het portier van zijn auto en haalde een doosje kogels uit het dashboard. Toen hij het portier dicht knalde, klonk in de verte de sirene van de naderende stoet. Om de bocht verschenen lange zwarte automobielen met vlaggetjes begeleid door motoragenten. De zakenman graaide snel een handje kogels uit het doosje en wierp deze met volle kracht naar de passerende auto's. Een zielig geplof was te horen. Geschrokken keken de motoragenten opzij. Daar stond het huurmannetje naast zijn huurauto zich zo klein mogelijk te maken.

'Niet meer doen, jongetje!' bitste een agent.

Kraker Jack kwam niet meer bij. Nee, dat zou hij heel anders aanpakken. Lees het handboek van de RAF maar. Gewoon een tamme duif met een fles zoutzuur laten overvliegen. Of kikkers met buskruit op de weg leggen.

Een paar dagen terug had hij als oefening schoendozen vol luizen rondgestrooid in de raadszaal van de Gemeente. Vooral de wethouder van Volkshuisvesting zat onder de beten.

Er bestonden veel methoden in de biologische stads-guerrilla. Eczeem verspreiden in schoenwinkels bijvoorbeeld. Of deze hele leuke: een rottende vis in een luchtverversingssysteem stoppen. Die kon hij wel eens gaan doen.

Het werd tijd om de bakens te verzetten. Grenzen moesten overschreden worden. Het uur van de waarheid zou aanbreken. Een nieuwe wind ging waaien. De vermufte ambtenaren kregen het vuur aan de schenen gelegd. Glasnost was openbaarmaking: even in de kasten kijken. Verzwegen bestedingen en grepen in de kas zouden worden gecontroleerd. Jack dacht dat hij het tij kon keren wanneer hij maar genoeg mensen had. Net als in Roemenië. Meteen de kabel overnemen en broadcasten.

De tijd was rijp voor hervormingen. Ontruiming hing in de lucht. De krakers hadden zich verschanst. De mobiele eenheid was dag en nacht paraat. De stad werd uitverkocht. Alles draaide om geld. Wie niet betaalde, moest oprotten. Het linkse gedachtengoed was failliet. De meest betalende kreeg de beste plaats. Dat was de wet geworden in Yuppie City. De Gemeente had een bloedhekel aan krakers.

Kraker Jack zat op zijn lege etage, die, zoals de wet verplichtte, was gestoffeerd met een matras, een stoel en een tafel. Om het gezellig te maken had Jack een televisie neergezet. Hij maakte een blik bonen open en keek tv.

Jack zapte alle stations langs. Op een van de netten waren twee Noren op expeditie naar een alken-familie. Er lag een ei in het nest. Moeizaam klom het gezelschap tegen de klif op. Even dreigde het touw te breken. Toen verscheen een ingezonden mededeling over pepermint. Een nieuwe actie om suiker met mint te verkopen. Gesausde zoetmakers. Klontjes voor de mensen. Snoep als Pavlov-therapie.

Vredig sliep Jack in.

2 DE ROTTE RAT

Jack sloop zijn afbraakpand uit en haalde het slot los van zijn zwart-wit geblokte fiets. Kraker Jack was een mysterie. Hij werd door de politie gezocht maar bleef ongrijpbaar. Het afluisteren en schaduwen van Jack alleen al had geleid tot een nerveus korps. Op de schietbaan hing zijn portret. Een Noordhollands uiterlijk, een boer met piekhaar en iets van Sting, zo rond de 25. Een provinciaal die wat jaren geleden zijn studie opgaf en was gaan freaken in de hoofdstad. Hij hing de held uit op de barricades. De woningnood was oorlog.

Jarenlang had hij op armetierige zolderkamertjes bij hospita's gewoond. Je hoefde hem niks over woningnood te vertellen, hij wist precies hoe erg het was.

Jack kon niet tegen onrecht: dan kwam hij op voor zijn idealen. Op school al nam hij het op voor klasgenoten. Niet voor niets werd hij de Blonde Schicht genoemd. De onderdrukten moesten als de drommel van hun ketenen worden bevrijd. Alleen hij kon de auto-

nomen naar de overwinning voeren. Hele wijken zouden ze gaan overnemen. Anarchistische levenswijzen zouden worden uitgetoet. Het kon; dat werd al jaren bewezen in de Staatsliedenbuurt.

Jack scheurde op zijn stalen ros over de trambaan. Het rammelende brikkie knalde hij neer voor café De Rotte Rat. Er heerste een op de oertijd geënte mode: leer en helmen, hardcorepunk, poverty-style, Beastly Boys, hanekammen en beatniks. Het was een gelagkamer van boekaniers. Gewonde kameraden werden er liefdevol verzorgd. Het macrobiotische eten bevatte alle granen voor een punkrocker. Als tegenwicht verkocht men ook halfzware Samson en Leeuwbiere.

Jack stapte binnen: dwars door de glazen deur. Wat deed hij nu weer? De hele tent deinsde achteruit. Een hond vloog Jack aan. Hij gaf hem een rotschop. Het beest kroop jankend achter een stoel.

'Klootzak, waarom doe je dat?' vroeg Kraker Frits verontwaardigd.

'Jullie waren niet op de vergadering,' brieste Jack.

'De vergadering is vanavond pas,' antwoordde Frits.

'Ik heb gisteren uren zitten wachten,' zei Jack.

'Daar weten wij niks van, want toen zaten wij in De Lange Niezel,' antwoordde Kraker Frits laconiek.

'Maar we zouden toch bij mij vergaderen?'

'Dat is te link. We werken vanuit De Lange Niezel,' antwoordde Frits.

'Vanavond in De Lange Niezel!' riep Jack luid.

Iedereen knikte sprakeloos. Wat Jack niet kon weten, was hun onderlinge afspraak naar het park te gaan met de honden. Dat vonden ze veel leuker dan de hele tijd

in De Lange Niezel te zitten. Kraker Jack vonden ze een zak. Als ze met de honden waren, durfde niemand ze wat te maken.

3 DE HUIDVETTHEORIE

Jack had overal schijt aan. Toen hij die ochtend was opgestaan, had hij in de hoek van zijn kamer gepist. Zonder sokken was hij de straat op gelopen. Hij had zich in eeuwen niet gewassen. De omstanders ademden pure walm. Een mensengas dat eenmaal opgenomen in de bloedbaan werkte als een door het lichaam aangemaakte ecstasy. Op zich een goedkope manier van druggebruik. Maar de onschuldige snuivers waren niet gediend van bewustzijnsveranderingen. Stuiterend vervolgden ze hun weg, wat Jack toeschreef aan zijn charisma. Hij genoot van zijn air. De voetgangers dachten er heel anders over. Tot hun spijt durfden ze er niets van te zeggen. Ze keken wel uit opnieuw in zijn buurt te komen. Jack was een desperado die bij voorbaat elk duel won door zijn onsmakelijkheid. Alleen ME-ers met gasmaskers waren tegen hem opgewassen. Het waren dan ook zijn grootste vijanden.

Bij elk beetje rel hield Jack zich zo veel mogelijk op rond de barricades. Stenen gooien deed hij met een ferme pisboog. Als hij een metalig pok hoorde, wist hij dat het raak was. Oogcontact meed hij. Zijn medestrijders gebruikten net als hij een Palestijnsjaal met daarin een schijfje citroen tegen het traangas. Dat dit tevens tegen Jack hielp hadden ze niet in de gaten.

In krakerskringen was het vrij normaal om nooit te douchen. Daarover hadden ze een huidvettheorie. Zeep zou slecht zijn. Een beetje likken bij de seks was voldoende. Huidvet gaf een natuurlijker bescherming tegen veroudering dan chemische middelen. Veel oudere krakers zagen er inderdaad verdomd jong uit. Als ze gearresteerd werden bij rellen vonden ze dat dan ook het ergst: het verplichte douchen.

Aan de bar van De Rotte Rat probeerde Jack zich flink te houden terwijl de afschuwelijkste plannetjes in hem opborrelden. Hij aaide de hond even en bestelde een Raaf. De krakers blowden rustig verder in een kabbelend geroezemoes. Frits begon over nieuw glas voor het café. Jack verontschuldigde zich voor hoge nood richting wc en verdween achter een graffitideur.

Op de wc stond Aad te snuiven.

‘Kom vanavond naar mijn kamer,’ zei Aad, ‘ik ben bezig met een enorme oplossing.’

‘Ja, van je neusbeen,’ antwoordde Jack terwijl hij probeerde te zeiken.

Dat viel evengoed niet mee. Het gesnurk van Aad leek wel van een paard. Dit was dus het geheimzinnige goedje, waar al dat verdachte gedoe steeds om was. Het lukte Jack niet een zekere nieuwsgierigheid te onderdrukken. Onderdrukking was waar hij een hekel aan had.

Lichtelijk opgefokt liep Jackeman de barruimte weer binnen. De sfeer was daar behoorlijk aangeslagen. Er kwam een discussie op gang over hoe goed Willem Frederik Hermans eigenlijk wel niet was. Er scheen een

hetze gevoerd te worden om hem zwart te maken. Jack verveelde zich. Hij had gehoopt op een hoeveelheid kut. Met zijn ruige onweerstaanbare aantrekkingskracht was het niet moeilijk om actievoersters te versieren. Onder elkaar hadden ze geen last van stank.

Jack bestelde twee bier en nam plaats naast Annet. Op hoge toon begon ze over Willem Frederik Hermans te praten. Diens poëzie sprak haar erg aan.

'Die heeft amper poëzie geschreven,' zei Jack, vastbesloten zich erin te lullen.

'Sorry, maar je bent in de war met Herman Gorter,' slijmde hij.

'Het is alleen zo jammer dat het altijd mannen zijn,' verzuchtte Annet.

'Dat is voor jouw rekening,' interrumppeerde de barman die de twee pilsjes voor hun neus dumpte.

'Ach, het zijn toch allemaal homo's,' probeerde Jack nog, alsof dat iets vergoelijkte.

Jack schrokte zijn warme maaltijd naar binnen. Luid vroeg hij opnieuw wie er vanavond in De Lange Niezel zou zijn. Aarzelend verscheen een zestal handen.

'Afgesproken: vanavond om tien uur.'

Er werd vaak gezegd dat westerlingen zo weinig geduld hebben. Dat klopte bij Jack in ieder geval zeker. Weg was de Blonde Schicht. Hij racete van De Rotte Rat vandaan. Hij wilde iets tegen de city-vorming ondernemen. Zo kon het toch niet langer. De stad werd onder hun reet verkwanseld. De kantoorkolossen rukten op en iedereen praatte maar over literatuur.

Jack had een Ivanhoe-syndroom. Met zijn wapperende blonde haren voelde hij zich een koene ridder die het overal opnam tegen het kwaad. Zijn brik was zijn ros, zijn koevoet zijn lans. Als een witte ruiter stoof hij door de nacht om woningen te kraken voor de daklozen. Later zouden ze dankbaar zijn voor wat hij deed. Nu werd het weinig gewaardeerd. Men zag het niet. Dat gaf niet: Ivanhoe had ook nooit onmiddellijk succes gehad.

Opgefokt liep Jack naar het hoofdbolwerk van de stadsverloedering: het stadhuis, de Stopera. Hij wilde hervormingen. En wel onmiddellijk. Perestrojka nu. De tijd was rijp voor revolutie. Er moest controle komen op de ingesufte macht.

De voormalige actievoerders uit de jaren zestig bezaten op dit moment alle sleutelposities en dachten veilig te zitten met hun sjoemelarij. Er moest een controle komen om alle verzwegen bestedingen en grepen in de kas boven water te krijgen. Er zouden koppen rollen. Menige schoorsteen zou even niet roken. Het confisqueren van tweede huizen en boten zou de fiscus handen vol werk geven. Geen steen zou op de andere blijven, had Jack zich laten vertellen.

Op de vlooiemarkt van het Waterlooplein ging Jack naar de haringkar en bestelde een portie oude vis voor zijn zogenaamde poes. In een vetvrij papiertje kreeg hij wat stinkende schelviskoppen geprakt. Bij een kraam haalde hij voor een kwartje een tweedehands setje schroevendraaiers.

Jack betrad ongemerkt het stadhuis en begon aan een

klim naar de hogere regionen. Op de eerste verdieping liep hij naar de lift. Schichtig keek hij om zich heen en voelde in zijn binnenzak.

De eerste lift die openging vertoonde een sombere man die in gepeins naar beneden keek. Hij kauwde op zijn kunstgebit. Geschrokken keek de ambtenaar op en schrokte zijn gebit recht. Jack draaide snel weg om niet herkend te worden.

Toen de lift terugkwam had Jack de plek voor zich alleen. Het handboek van de RAF maalde door zijn hoofd. Met dat verrot handige overzichtskaartje van de elektrische bedrading. Gehaast schroefde hij het plaatje van het bedieningspaneel los. Het bleek vol chips te zitten: niks bedrading maar high-tech elektronica. Omdat er nauwelijks plaats voor was, begon Jack de schelviskoppen eraan af te wrijven. De chips leken wel een kaasrasp. Hij smeerde nog wat extra vet in het kastje en schroefde het luikje er weer op. Klaar is Kees, dacht Jack.

Het werkte meteen: de ruimte raakte vergeven van visstank. Jack realiseerde zich dat hij de deuren niet meer open kreeg. De knop zat moervast in de drek. In paniek begon hij op het knoppenpaneel in te rammen. Hij bonsde op de wanden. Een minuut verstreek. Nooit had Jack zich zo ellendig gevoeld. Als een kat zat hij in de zak.

Ongedaan maken, ongedaan maken, schoot het door zijn hoofd. Als een bezetene begon hij het paneeltje weer los te schroeven. Wurmend met zijn vingers kliederde hij de vis eruit. Mislukt, flipte hij. Met moeite lukte het hem het plaatje terug te friemelen. Nauwelijks zat het paneeltje op zijn plaats, of met een schok kwam er weer beweging in de lift.

Op de derde verdieping schoven de deuren geruisloos open. Jack sprong uit de lift en sjeesde richting trap. De zak met vis paste perfect achter een schilderij. Een expressionistisch zeegezicht.

Op de trap naar beneden hoorde hij geschreeuw van boven komen. Woede over een lege lift met stank en schuld van junk.

Tevreden over zijn daad liep Jack over het Waterlooplein waar hij zijn handen afveegde aan een bontjas van een onheus vermoord dier.

5 DE KERNGROEP

Jack begon echt zin te krijgen in de vergadering 's avonds in De Lange Niezel. Gezellig weer met een groepje actievoeren, hopelijk met een paar wijven erbij. Jammer wel van de RAF: dat je nooit over je daden mocht opscheppen. Voor alle terroristen gold een informatieverbod. Nooit mocht hij iets te kennen geven. Het herziene handboek van de RAF zelf moest worden opgegeten bij arrestatie. Het papier was van ouwel.

Als ontsnappen onmogelijk was, wist Jack, dan zat er niets anders op dan op je dooie gemak gaan bekennen. Alles wat er verkeerd was gegaan in je jeugd. Een heel verhaal moest dan opgedist worden. En als het ondertekend moest worden, snel het in hele kleine stukjes scheuren. Dan moesten ze helemaal opnieuw beginnen. In de verwarring kon je ervandoor gaan.

Als het uit zou komen wat hij allemaal gedaan had, kon hij lang zitten. Dat met die luizen in de gemeente-

raad was slechts één van zijn grappen.

Jack belde het centraal alarmnummer op. Er werd opgenomen door een kind.

‘Wie ben jij?’ kraaide het.

‘Gaaf je geen sodemieter aan. Geef mij iemand!’ beet Jack in de hoorn.

‘Wehheheh mamma wah wehheheh.’ Het gejack ebde weg.

Op de achtergrond klonken vooroordelen bevestigende geluiden uit een keuken. Een hond blaft. De hoorn jojode ergens tegenaan. Jack hield de zijne vol afschuw een armlengte van zich af. Hoge vragende tonen overtuigden hem dat hij weer kon gaan luisteren. Ditmaal kreeg hij een geërgerde vrouwenstem aan de lijn.

‘Ja. Wat is er?’

Nog voor Jack kon antwoorden, brulde ze: ‘Jongens, koppen dicht. Stil!’

Honden blaften. Kletterende voorwerpen. Huilende kinderen.

‘Geef mij iemand van de kerngroep!’ eiste Jack.

‘Als je nog een keer stiert, smijt ik je d’r uit.’

‘Wat zeg je?’ riep Jack verbouwereerd.

‘Ik heb het niet tegen jou,’ beet de vrouw hem toe.

Haar stem werd overschreeuwd door hoog gegil. Jack verstond het woord pannekoeken. Het galmde door de halgrote ruimte waarin de keuken zich bevond. Jack brulde nu in de hoorn.

‘Hallo. Hoor je me nog?’

‘Ja, je krijgt tofu,’ zei de vrouw streng.

‘Maar dat lust ik helemaal niet,’ bekende Jack.

Hij was er ooit ettelijke etmalen van over zijn nek

gegaan. Na een nachtelijke vergadering met de kerngroep had hij een restje uit een pan opgegeten. Tofu-groenten-stoofpot. Een bedorven portie uit diezelfde keuken. Hij kwam er liever niet meer.

Een paar van de kinderen deden hem teveel aan zichzelf denken. Ze zagen er ook net zo uit als hij: boertig al waren het scharminkels, blond met piekhaar en in hun trekken groeide iets van Sting. Lief waren ze ook al niet. Ze waren nog erger dan de honden. Ze pitbullden onophoudelijk om iedereen heen. Volkomen oncontroleerbaar. Echte anarchistjes. Vanaf de kleuterleeftijd liepen ze binnenshuis weg en kraakten ze kamertjes voor zichzelf. In gangkasten, op zolder en onder trappen. Overal trof je ze aan. Autoriteit was verboden. De enige school die ze kenden, was de oude gekraakte waarin hun vriendjes woonden. Daar hielden ze geheime jeugdvergaderingen tegen de volwassenen. Zelfs de macha kraakmoeders konden hun kinderen niet meer de baas.

‘Wie zegt dat je mee kan eten? Je weet toch dat je een dag van tevoren moet reserveren. Wil je morgen? Kost vier piek.’

‘Nee. We vergaderen vanavond om tien uur in De Lange Niezel. Er moet iemand komen van de kerngroep.’

‘De kerngroep moest naar Almelo.’

‘En is iedereen al weer terug?’

‘Ja, maar de auto wilde niet starten. Er werd een taxi gebeld. Urenlang wachten met jassen aan in de woonkamer. Er werd besloten met de bus te gaan. Een uur kleumen op de bushalte. Op het station was iets met de bovenleiding. Er reden alleen nog pendelbussen. We besloten niet naar Almelo te gaan.’

‘Waarom moesten jullie dan naar Almelo?’ informeerde Jack nieuwsgierig.

Hij kreeg geen antwoord. Jengelende kinderen maakten elke communicatie verder onmogelijk. Hij hoorde de hoorn in de keuken weer vallen. Zonder groet hingen ze op.

6 DE ZOON VAN TOON

Vies en ongeschoren ging Jack de deur uit. Hij duwde zich bot een weg door de menigte en stal een krant. Hij scheurde zich er doorheen en vervloekte de tering rechtse zoi en de tering linkse. Van *Das Kapital* had hij alleen de titel wel eens gelezen. Achteraf precies genoeg, de rest was bullshit gebleken.

Jack propte de krant in een overvolle straatprullenbak. Een oude Amsterdammer kwam erbij staan. Hij noemde hem een nette jonge man en begon hem de oren van de kop te praten. Over wat er mis was gegaan met de stad.

‘Ik woon nu in de Pijp maar eigenlijk kom ik uit de Jordaan. Elke dag kom ik met de hond langs een klimrek. Eerst werd er poep gesmeerd aan de spijlen en nu hangt het dak van een garage eromheen gevlochten. De nieuwe jeugd is een regelrechte ramp geworden. Auto’s zien we de fik in gaan. De politie zelf kan er ook wat van. Was er zes keer gebeld, komt er eindelijk een patrouillewagen kijken maar die rijdt verder naar het winkelcentrum. Om zoals later bleek Chinees voor een arrestant te halen. In de tussentijd moesten twee lantaarnpalen

eraan geloven. U had de bedrading moeten zien knetteren. Saté etend verschenen ze ter plaatse en beriepen zich direct op bezuinigingen in het korps. Toen ze omkeken was hun auto met salpeterzuur overgoten. Schuimend verging het blik.'

Kraker Jack was het typisch Amsterdamse gezeur meer dan zat. Hij deed een stap opzij en stond ineens oog in oog met Toon Hermans. Als een schim uit het verleden was hij opgedoemd. De heer Hermans wilde doorlopen maar opgewonden klampte Jack zich aan hem vast.

'Pappie,' stamelde hij.

De verbouwereerde conferencier probeerde zich los te wurmen. Hij keek gegeneerd om zich heen. Jack huilde en urmde kreten van onverwerkt leed. Hij staarde hoopvol naar zijn vader.

'Ik ben het, Jack Hermans, van je tweede vrouw Ada.'

Toon ging een licht op. Vijfentwintig jaar geleden... zag Jack hem denken. Het zou kunnen.

'Jacques... mijn zoon! Maar die zat toch in Santpoort?'

'Nee vader, daar ben ik weggevlucht. Ik wil in het theater gaan werken. Het straattheater.'

Toon nam een gereserveerde houding aan. Hij hoorde blijkbaar een van de bekende smoesjes waarmee toneelschoolstudenten zich erin probeerden te werken. Zelfs de meest realistische scènes schuwden ze niet.

'Ik ken geen Jack,' stelde hij bot.

'Maar die uit Santpoort toch?' probeerde Jack nog eens.

Toon wilde er niets van weten.

'Ja, dát heb ik jou net verteld.'

De oude Hermans trachtte zich uit de voeten te maken. Jack erachter aan. Ondanks zijn leeftijd liep Toon nog

erg kwiek. Blijkbaar meende hij nu zeker met een vervelende fan te maken te hebben, iemand die via hem hogerop probeerde te komen. Hij herinnerde zich waarschijnlijk niets meer van de tijd met Ada. Behalve dan dat die Jacques van haar niet goed snik was en levenslang in een inrichting zat. Jack was het spoor bijster. Door zijn tranen heen zag hij in de verte twee rechercheurs naderen.

Grienend dook hij een shoarma-zaak in. Hij propte het broodje vlees met servet en al naar binnen. Een oude Egyptenaar liep sip heen en weer voor een gloeiende oven. Aan de muur hingen een portable teeveetje, en een verbleekte poster van de Grote Moskee. De sfeer was om te snijden.

Jack dacht aan zijn ongelukkige jeugd. Altijd maar op sleeptouw genomen worden van hot naar her. In een draagzak. Een keer had hij een optreden laten mislukken door voortdurend te janken in de kleedkamer.

Ada moest kiezen: haar zoon of Toon. Na de scheiding waren Jack en zijn moeder in Woerden gaan wonen. Daar moest hij steeds video's van zijn vader zien. En het maar leuk moeten vinden en ook zo moeten worden. Hij was sprekers gaan haten, sprekers in het openbaar: dominees, schoolmeesters en politieagenten. Mensen die de les lezen. Met Hitler op tv was de hele avond verpest.

Beelden van de Tweede Wereldoorlog scolden over de tv. Jack rilde, smet zijn kleingeld op de toonbank en smeerde hem naar buiten. Meteen werd zijn weg versperd door een buslading kooplustig volk. In een etalage zag hij zichzelf weerspiegeld: een verwaarloosd figuur zonder sokken.

Toon was in geen mijlen te bekennen. Jammer. Jack had hem geld willen vragen. Berooid vond hij een laatste dubbeltje in de voering van zijn jas. Niet eens genoeg voor een consumptie die avond in De Lange Niezel. Hij had al geen zin meer in de vergadering: hij voelde zich nog steeds hongerig. Niks lukte. Zijn leven was verpest. Jack overwoog een Palachje. Maar hij had geen lucifers. Wat een zak ben ik, dacht hij in een vlaag van oprechte eerlijkheid.

7 STADSGUERRILLA

Jack herinnerde zich ineens zijn oude buurthuis. Het honk was een bron van gratis faciliteiten. Met frisse moed beende Jack terug naar de Staatsliedenbuurt. De actie joeg weer door zijn lichaam. Hij kon niet wachten tot de vergadering 's avonds in De Lange Niezel.

'BUURTBEWONERS! WE NEMEN HET NIET MEER! LAAT UW HOND OVERAL OP STRAAT SCHIJTEN! DE GEMEENTE MOET EERST ONZE HUIZEN OPKNAPPEN!' Keurig kopieerde Jack deze tekst in het wijkcentrum. Het was zijn nieuwste tactiek uit het grote RAF-boek. De meeste directe vorm van biologische stadsguerrilla was natuurlijk het tegen elkaar opzetten van bevolkingsgroepen. Mens tegen mens. Je hoefde alleen maar een balletje op te gooien en een heel Heizel brak los. Gewoon het hek van de Dam halen, een startschot geven en het voortouw nemen. Door een simpel pamfletje werd onmiddellijk verdeeldheid gezaaid in de buurt.

Nu zou het tot een treffen komen tussen honden-

bezitters en hondenhaters. Om het resultaat wat te bespoedigen haalde Jack alvast emmers vol keutels uit andere buurten. Hij strooide ze rond in zijn eigen wijk. Hier moesten ze wel intrappen, dacht Jack. De onvrede was gezaaid.

Om de eindstrijd te bevorderen kon hij natuurlijk ook overgaan tot het uitroken van yuppiebunkers. Of heren der een blok zonder stroom zetten. De yuppies konden niets zonder stroom. Een storing en hun computerfiles waren gewist. Ze werden in een klap teruggeworpen naar het stenen tijdperk. Na de chaos van de storing zouden de yuppies maanden in de weer zijn met gebruiksaanwijzingen om de apparaten hun wil op te leggen. Het was een fluitje van een cent om die gasten uit hun tent te lokken.

Jack amuseerde zich rot. Hij kreeg echt zin in de vergadering. Fijn wat vastgeroeste autonomen opjutten met nieuwe acties.

8 DE COMOTRADE

De geheime voorvergadering was bij Aad. De rest van de krakers mocht het niet weten. Het was alleen voor de kerngroep. Dat belooft wat, dacht Jack terwijl hij alle vage bellen van het pand indrukte.

Een hanekam in een vergoord t-shirt deed nors open en slofte vooruit de trap op naar zolder. Het huis kraakte. Het hout was vermolmd door vocht. Een kruidige schimmellucht hing tot in de nok.

Onder de hanebalken stonk het van de randfiguren.

Slanke types met woeste haardossen en vaalzwarte kleren. Ze zaten onderuitgezakt met hun afgetrapte gympen in het tegenlicht van de vuile ramen. Net zo'n samenraapsel als de bij het grofvuil gevonden fauteuils en het andere meubilair. Aan alle meubels zat een doffe laag huidvet gesmeerd. Op een matras in een hoek lag iemand aan een brainmachine zich een rad voor ogen te draaien.

Tussen de kratten en kastjes langs de muur stond een altaartje met een doodshoofd en kaarsen. Ernaast zaten twee keurige zakenlieden zenuwachtig en onwennig het geheel in ogenschouw te nemen. Ze droegen dure pakken en Italiaanse schoenen. Het leek of ze net onder de douche vandaan kwamen omdat hun haar glansde. Hun aftershave was overal in het vertrek te ruiken. Een zepige lucht.

Frits begon weer tegen Jack aan te zeiken over vergoeding voor het glas van de deur van De Rotte Rat.

Aad vroeg om de aandacht.

'Koppen dicht. Het gaat hier over de toekomst van de kraakbeweging. Dat die op z'n laatste benen loopt is duidelijk. Een restje idealisme wordt krampachtig als strohalm vastgehouden. Het linkse gedachtengoed is op sterven na dood. Het leeft alleen nog in de kiem.'

'Ik heb anders een stel leuke acties in petto,' riep Jack, die zich aangesproken voelde, enthousiast.

'Er zijn kopers gekomen die voor ons alle kraakpanden willen opkopen, voor elke prijs,' verduidelijkte Aad.

'Weg met de speculanten,' riep Frits.

'Sterker: je wordt zelf eigenaar,' verbeterde Aad. 'Luis-ter...'

De twee zakenmannen werden voorgesteld als Carlos

en Stefano. Ze kwamen uit Colombia.

'Deze Zuidamerikanen zijn onze vrienden,' zei Aad.

Ze zagen eruit als eerbare Lambada-liefhebbers: swingende zuidelijke types. Beschaafde lui. Er was niets mis mee. Ze wilden de Amsterdamse autonomen helpen. Ze waren zelf ook autonoom. Ze dealden cocaïne.

'De autonomen moeten elkaar helpen om het systeem te omzeilen,' vervolgde Aad.

Het draaide dus om cocaïne, dacht Jack: dat rare goedje. De Amerikaanse markt bleek al enige tijd verzadigd evenals de Europese. De Colombianen keken reikhalzend uit naar het Oostblok. Nu de grond van hun kartels ze te heet onder de voeten werd, waren ze vastbesloten zich in Nederland te vestigen. Ze probeerden via de kraakbeweging poot aan de grond te krijgen.

Amsterdam was een ideale uitvalsplek en al van ouds doorvoerhaven. Het had een psychedelische binnenmarkt met een ruime mate van vrijheid. Werklozen konden worden ingezet voor de verspreiding richting Oostfront. Onder culturele dekmantel viel veel te ritselen...

In Rusland werd het dan overgenomen door de COMOTRADE: de Colombian Moscovian Trade Department. Een gigantisch netwerk van ontgoochelde KGB-agenten stond klaar om een grijpstuiver mee te pakken. Als geen anderen kenden zij de slinkse wegen om het systeem te ontlopen.

9 ZONNEGOD

Jack vroeg Aad of hij geen tv had. Aad legde hem aan de brainmachine. Jack werd het rood voor de ogen. Hij

zag alleen kleine lampjes en werd ongeduldig. Er was geen moer aan de zogenaamde virtual reality: de computer-simulatie met flashes en geluidseffecten. Hij flipte als een dolle hond. Zijn hersenschors veroorzaakte bars-
tende hoofdpijn. Wat voor meditatie moest doorgaan, was een kwelling waar Amnesty nog van kon opkijken. Het was duidelijk de bedoeling om met dergelijke kwakzalfcomputers geript te worden. Jack smiet het disco-knipperbrilletje af en gaf een hengst op het toetsenbord. Hij voelde zich beetgenomen en opgefokt. De machine piepte error.

Een poes met een kalend beffe sleepte een stukje vlees van de gladde vloer naar het tapijt waar het niet weggleed. Jack krabde een korstje van zijn scheen. Het verdween tussen de planken. Hij verveelde zich. De harde kern zat muf voor zich uit te kijken. Ze wilden dat het voorbij was. Iedereen dacht waarschijnlijk dat hij de enige was die er niets van snapte. Aad zag hun ongeïnteresseerde uitdrukkingen en zette de feiten nog eens op een rijtje.

‘Dit is onze kans. Alles zal onder culturele vlag gebeuren. De belangrijkste kraakpanden zullen spoedig worden opgekocht en verbouwd met Russisch bouwmate-
riaal.’

Kraker Frits zag het allemaal niet zitten. Hij wilde eerst wel eens weten wie die Carlos en Stefano waren.

‘Hoe weten we of we deze gasten kunnen vertrouwen?’

‘Jullie en ik zijn amigos.’

Onomwonden legde Carlos uit dat ze vrienden waren en cocaïne de oplossing was voor alle autonomen.

‘Het is het tegengif tegen de harde werkelijkheid. Ik en Stefano zijn zonen van koningen uit het oude Inca-

en Azteken-rijk. We worden gezonden door de Zonnegod.'

Iedereen begon nu door elkaar heen te praten. Frits zat te sputteren alsof hij een hartaanval kreeg.

'God? No pasaran. Dat gaat niet door.'

Dreigend zwaaide hij met zijn verouderde druk van het Handboek van de RAF. Aad schreeuwde hem tot de orde.

'Laten we het even centraal houden. Carlos bedoeld het niet zo. We moeten ze helpen. Anders doen anderen het. Het is hun Goddelijke missie om in Amsterdam neer te strijken.'

'Wat hebben de autonomen daarmee te maken?' vroeg Frits boos.

'Je wordt er gelukkig van. Daar gaat het leven om. Hoe dan ook, het Oostblok moet aan de drugs worden geholpen,' verklaarde Aad.

Jack dacht aan die arme zielsongelukkige mensen in het voormalige Oostblok. Van God verstoken en onderdrukt met simplistische symbolen waarbij recreatie niet bestond.

Elke loslopende freak was nu inzetbaar als propagandist. De situatie was rijp voor hervormingen. Het vrije westen had zijn verzadigingspunt bereikt; nu de rest van de wereld. Alle grenzen moesten weg en iedereen moest van de vrijheid kunnen genieten.

Stefano zat de hele tijd glimlachend naar iedereen te knikken zolang er werd gesproken. Nu boog hij naar Carlos en zei iets in het Spaans tegen hem. Deze knikte. Hij stopte Aad een pakje toe. Aad keek de kring rond terwijl hij het zakje leegschudde op een spiegel.

'Oude voorspellingen uit de Maya-, Hopi-, Inca- en Azteken-mythologie hebben naar dit tijdperk verwezen. De Zonnegod is het ware licht dat de cocaïne heeft geschonken. Het oer-medicijn van de Indianen uit de Amazone geeft licht in de duisternis. De zon laat de cocastruiken groeien. Er is niets mis mee,' verklaarde Aad.

Jack zag hem met een klein mesje hakken door een witte poederberg. Het lemmet piepte door merg en been over het glas. Aad schoof de poeder in porties, hoopte ze weer bijeen en verdeelde ze opnieuw. Allen keken naar het serieuze ritueel. De Colombianen zaten verlekkerd te glunderen. Aad bleef doorratelen terwijl hij af en toe knikte naar de steeds van vorm veranderende berg.

'De ontdekking van Amerika heeft niet alleen aard-appels en tabak opgeleverd, maar ook cocaïne voor een intenser leven. Een hulpmiddel bij uitstek voor mensen die te weinig geduld hebben; met sneller resultaat dan bidden of meditatie. Het geeft onmiddellijk verlichting.

Denk aan de oude Inca-idealen. Nooit hebben Indianen zich tot slaven laten maken. Liever stierven ze dan tegen hun zin te zwoegen voor anderen. Dat waren de ware autonomen.'

Het klonk goed. Een ding was zeker: de heren konden mooi ouwehoeren. Om niet kinderachtig te doen nam iedereen een snuif.

'Zon-aanbidders verenigt u. Zonnebrillen op en het goddelijke poeder de neus in,' riep Aad uitnodigend.

'Op naar De Lange Niezel!' brulde Jack.

Opgewekt arriveerde het gezelschap even later in de Lange Niezel. Een hitsige steeg vol sekswinkels, kroegen, snackbars, eethuisjes en pornobioscopen. In het mengelmoesje van stoefhoeren, pooiers, penose, sekstoeristen, junks, kunstenaars en zwervers vielen ze niet op. Nergens in Europa waren zoveel mesjokke en grimmige mensen te vinden op een vierkante meter. Al die mensen deden iets wat niet mocht. De Lange Niezel was een perfecte illegale plek.

De kraak had herrie met de onderwereld gegeven. Die hadden zelf een oogje op het pand. Ze wilden er peeshokken in bouwen maar werden gedwarsboomd door een ambtenaar. Dus stond het jaren leeg. Uiteindelijk werd het gekraakt. De politie van bureau Warmoesstraat was komen kijken maar ze keerden gauw terug naar andere problemen. De krakers van De Niezel bleven achter hun dichtgetimmerde benedenetage.

Op de begane grond was de barruimte verlicht door een kaal gloeilampje dat bungelde aan zijn elektriciteitsdraad. Omdat het altijd tochte in de Niezel stond de gaskachel permanent aan. Eromheen stoomden de kommetjes water voor de honden. Boven de deur lagen drie zwarte helmen op de hoedenplank. De in huisstijl getimmerde leestafel was beladen met stencils en kranten. Van de laatste voornamelijk gratis huis-aan-huis-bladen.

Aan de muren hingen posters van voorbije demo's en andere acties. Een show vol tegenstellingen zoals Stop de Neutronenbom naast Drop de Neutronenbom en Solidair met de IRA bij Weg met de Paus. Maar ook

herinneringen aan verwaterde boycots tegen BASF, Zuid-Afrika, Malboro, defensiebelasting en de bijdrage voor kernenergie in de elektra-rekening. Wie de hoeveelheid leuzen en tips totaal uitvoerde, kon onmogelijk een normaal leven leiden. De aanhangers hadden een bijna religieus fanatisme. De meeste bezoekers waren dan ook halve heiligen. Ze deden niets fout. Wat ze deden waren alleen maar goede daden.

Deze achterban hing nu verveeld rond in bar. Opgeschoren kapsels, dreadlocks, felgekleurd punkhaar, leren jasjes, maffe petjes, spijkergoed, ijzeren versiersels, geborduurde hessen, vleermuis-capes, opblaasjacks, parka's, naaldhakken, sandalen en legerboots, alle trends waren vertegenwoordigd. Of het nu cyberpunks, hardrockers, house-pubers, heksen, hippies, of hip-hoppers waren, een ding hadden ze gemeen: ze waren kraker.

Een paar punks schreeuwden hyper-actief. Er was onenigheid over de strategie. Een aantal kozen voor de straight-edge kant van punk, terwijl de anderen pretpunk aanhingen. Ze wilden de toekomst beter invullen. Want het No Future-ideaal konden ze na al die jaren moeilijk blijven volhouden. Er moest een nieuw gebouw komen. De oudere krakers uit de Nieuwmarktbuurt hadden geklaagd over ongeregelde heden bij punkconcerten. Er moest iets gebeuren, want zo kwamen ze nergens.

Carlos liep op het groepje af en spreidde zijn armen. 'Kalm. No problem. Carlos is hier. Ik help jullie, jullie helpen mij.' Lachend zette hij zijn handen even op de schouders van twee leren jekies.

De punks keken elkaar verbaasd aan. Carlos liep glunderend naar Aad die aan de bar zat. Aan het tafeltje

van de punks werd gemompeld op verwonderde toon. Jack was benieuwd of ze hun vrijheid zouden opofferen aan de COMOTRADE.

Als het linkse gedachtengoed failliet is, dan is het geluk meer te koop dan ooit, redeneerde Jack. Hij overwoog even om eruit te stappen, maar bleef erin. Het waren inderdaad vriendelijke lui, die Colombianen.

Aad vroeg om stilte en begon een verhaal over culturele banden met de Hispanische landen.

‘Er wordt een bondgenootschap gesloten zonder leiders. Het gaat om de New Age. Een gevoel opgewekt met hulpmiddelen. Dat gevoel moet uitgedragen worden. Daarvoor zijn organisaties in oprichting. Gedacht wordt aan festivals, exposities van psychedelische kunst, het zenden van acid-films en -muziek...’

‘Ja, gratis of met lage entreprijzen,’ riep iemand.

Jack stond versteld van Aad: die wist het ene na het andere nieuwe verhaal uit zijn mouw te schudden. De krakers geloofden zijn praatjes. Jack was meer een man van daden. Hij besloot de gladde Aad in de gaten te houden. Nu zat hij in te praten op de jonge housegeneratie:

‘Via satellietzenders zullen clips worden uitgezonden om de potentiële klant in psychedelische stemming te brengen. Toverwerelden moeten worden voorgehouden, illusies alleen met hallucinaties te vervullen.’

‘Amsterdam wordt weer het oude Magische Centrum,’ klonk het vastberaden achterin.

‘Kunnen we het even zakelijk houden,’ zuchtte Frits.

‘Dit zijn pas zaken. Ga door over die hulpmiddelen.’

‘Wie zei dat?’ Fel blikte Aad door het vertrek.

Frits volgde zijn blik en speurde om zich heen. Hij seinde naar de jongen bij de deur. Deze haalde zijn schouders op en riep:

‘Voor zover te zien geen stillen.’

Aad knikte en vervolgde:

‘Het kraakprobleem is in één klap opgelost. Er kunnen meteen al vijftien panden van de Gemeente worden gekocht. Zodra er een officiële beheersvorm voor is gevonden, wordt het geld naar de kraakbeweging overgemaakt. Via een overgelopen ambtenaar in de stadsdeelraad worden de nodige raadsleden omgekocht. Een notaris maakt de papierwinkel in orde. Gedacht wordt aan Stichting Vredeswonen, met een kantoor in Luxemburg. Van daaruit zullen de transacties plaatsvinden, buiten het oog van de Nederlandse wetgeving.’

‘En wat hebben we eraan?’ vroeg een van de meisjes.

‘Het komt erop neer dat we de ontruiming afkopen en er reisjes kunnen worden gemaakt.’

Nu was ook Kraker Frits om. Er klonk gejuich uit De Lange Niezel.

11 IN DE GOOT

Opgetogen fietste Jack uit de Lange Niezel naar huis. In zijn zak zat een geeltje voorschot van de COMOTRADE. Hij passeerde een keurig in het pak gestoken yup die met zijn opgeschoren vetkop vergat voor zich te kijken en rechtstreeks een open put inliep. De yup vloekte de buurt suf. Een honden-uitlater en wat hoeren keken

vergenoegd toe. Een overjarige sixty-idioot fietste met een vage glimlach voorbij, nagestaard door een net klaargekomen hoerenloper met een lege portemonnee die zich zojuist definitief had voorgenomen te emigreren naar een goedkoop seksparadijs.

Jack besloot een voorproefje te nemen op zijn toekomstige rijkdom. Hij nam plaats op het terras van een postmodern grand-café.

Het geratel van een supermarktkarretje trok zijn aandacht. Over de rijweg duwde een zwerver een gigantische berg rotzooi voort. Het karretje ging eronder schuil. Aan alle tralies hingen plastic tasjes geknoopt en aan de bovenrand waren lege milkshakebekers vastgezet met wasknijpers. De zwerver zelf was even groezelig als zijn bagage en leek zo weggelopen uit het drama *Les Misérables*. Een Derde Wereld-figuur die zijn leven doelloos voortduwde van slaappleaats naar slaappleaats in pakweg Bombay, New York of Caïro.

De zwerver was inmiddels dichterbij en negeerde het terras. Nu kon Jack hem beter bekijken. Hij was lang niet zo oud als hij in de verte leek: onder zijn ongeschoren uiterlijk zat een jongere.

Tot zijn verbazing herkende Jack zijn oude vriend Eef. Hij was duidelijk terechtgekomen in de goot van de samenleving. Nog voor hij het terras voorbij was gesjokt, riep Jack hem bij zijn naam. Eef stopte en liet zich uitnodigen door Jack. De overige klanten op het terras grinnikten besmuikt en maakten spottende opmerkingen. Jack legde ze met een kwade blik het zwijgen op. Vroeger toen Eef en hij nog jonge frisse punkies waren, hadden ze alle vooroordelen over uiterlijk al verworpen.

Nu ze er wat sjofel uitzagen en Eef de kroon spande, was het niet anders.

Eef hield ondertussen zijn karretje goed in de gaten.

‘Wat moet je met al die troep?’ vroeg Jack, geïnteresseerd naar het karretje knikkend.

‘Ik heb geen woning, maar binnenkort krijg ik een huis en dan zal ik het toch moeten inrichten, want aan een leeg huis heb ik niets. Dan kan ik net zo goed op straat blijven. Maar ik heb nu geen tijd om bij je te blijven zitten. Ik moet door naar het Bevolkingsregister.’

‘Het Bevolkingsregister is ’s avonds toch gesloten?’

‘Ja, maar ik ga daar voor de deur slapen: dan ben ik morgen als eerste aan de beurt. Ik heb namelijk een paspoort aangevraagd. Ik wil naar Caïro om de piramides na te tekenen. Die tekeningen verkoop ik dan aan toeristen, daar valt vast veel geld mee te verdienen.’

‘Waarom wordt je geen drugskoerier? In dat afvalkarretje van jou zou zelfs een speurhond zijn reuk kwijt-raken.’

‘Nee, van drugs moet ik niets meer weten. Mensen die met drugs bezig zijn, worden onbetrouwbaar en raken aan lager wal. Daar komt juist alle ellende van. Ik kan het weten want ik leef op de straat. Maar ik moet nu gaan, anders ligt er straks een ander op mijn plekje. De mazzel. Ik hoop je nog eens te zien.’

‘De mazzel,’ papegaaide Jack en schudde Eef de hand.

Het hele terras staarde hem na. Maar niemand keek verbaasd op toen even later een man voorbijkwam met een handkar vol sokken van witte badstof. Vijf paar voor een tientje. Vroeger liep zowat iedereen achter een kar

de stad door. Karren met brood, melk, fruit, aardappelen en groente. Echte-huis-aan-huis service was geschiedenis uit de goede oude tijd.

De zogenaamde vooruitgang van de supermarkt bestond uit het feit dat de hele mik in één keer kon worden gehaald. Toch werd er een hoop werkgelegenheid terzijde geschoven door al die wetten tegen de vrije verkoop. Om over de sluitingstijden maar te zwijgen. Jack ergerde zich daar rot aan. Nee, alles moest anders, dat was duidelijk.

Ondertussen had Jack nog steeds niets kunnen bestellen. Hij zat nu al meer dan uur en het was weer als vanouds. Nooit had hij er iets kunnen consumeren. Mensen die er armoedig uitzagen, werden eenvoudigweg niet bediend. Wel had hij er gratis kunnen zitten en dat was meer dan genoeg.

12 PROLETARISCH WINKELN

Een gast in een opblaasjack pompte zich door het verkeer. Jack passeerde hem op weg naar de supermarkt van zijn oom Jac. Eenmaal met het karretje de slagboom gepasseerd, begon hij proletarisch te winkelen. Hij vond dat hij daar recht op had.

Met gekwetste gevoelens dacht Jack terug aan de zomervakanties uit zijn jeugd, toen hij moest logeren bij zijn tante in Enschede. Ze liet hem werken in de supermarkt van zijn oom. De godganse dag stond hij op de viezeflessenafdeling omdat het bij de kassa niet lukte. Toen bestonden er nog geen petflessen, maar

duidelijk werd er al op grote schaal door zolderkamerbewoners in statiegeldflessen geürineerd. Voor een schamel loon had hij de opdracht de boel te sorteren en schoon te maken. Als Oom Jac. in de winkel kwam deed hij altijd extra pietluttig om te laten zien dat hij Jack niet voortrok. Steeds kreeg hij een standje. Een strafkamp vond hij het als er weer eens een paar pallets vol flessen omgingen. Terwijl de personeelsleden hun zakken vulden met allerlei winkelwaren, werd Jack beschuldigd van het stelen van een kauwgompje. Later, toen hij de verrottingsdata met stickers moest verlengen, leerde hij van het personeel achterstallig loon binnen te halen door middel van proletarisch winkelen.

Met een pot bonen en een ontbijtkoek onder zijn jas rekende hij een pakje kauwgom af bij een bloedmooie onderbetaalde meid.

Jack proefde nóg de bittere smaak van het zonne-poeder van gisteren uit zijn neus, terwijl hij een blik koude bonen in tomatensaus oplepelde voor zijn tv. Daarna deed hij zich uitgebreid te goed aan de ontbijtkoek.

Tijdens de reclame kwamen de lekkerste kant-en-klaargerechten voorbij. Met zelfsuggestie werkte Jack ze naar binnen. Gewoon door lucht in zijn maag te pompen, wat een voldaan gevoel gaf. Als kind had hij dat van zijn vader geleerd om er een serie boeren mee te produceren. Zelfs het hele alfabet kon op die manier met een zware mannenstem worden opgezegd, iets wat van zo'n klein jongetje niet werd verwacht. Zo maakte hij de mensen wijs dat er een geest door hem sprak. Voor een kleine vergoeding keek deze in de toekomst. De

jonge Jack vulde op deze manier zijn zakgeld aan. Voor een kwartje vertelde hij dat ze later zouden sterven en wat voor streken er voordien met ze zouden worden uitgehaald. Om het geloof erin te houden, voerde hij het voorspelde onheil 's nachts echt uit. Banden leksteken, ventielen jatten, bellen vastlijmen, bomen omtrekken en pissen in brievenbussen; het was zijn vooropleiding tot terrorist.

Hij zag een fluorescerend bandje dansen. De drummer zweefde op een tropisch eilandje voorbij. De zangeres trok steeds meer kleren uit. Op het laatst danste ze naakt. Disco met atoombomflitsen. Toen trok ze ook haar vel uit en huppelde door als geraamte.

Jack zette het geluid aan. Een rauwe punky hardrock. De tijd van koevoeten en alarmlijsten leek voorbij. Niks geen barricades meer. Gewoon disco.

Op een ander net was een reportage over ontgoochelde Roemenen. Ze schenen per dag alleen een stukje uitgedroogde kaas te eten. Postende soldaten die ongeacht welk regime bleven zitten in hun tanks. Burgers die ineens alles mochten, maar niet wisten hoe of wat. Ze knipten gaten in vlaggen: symbool voor de lege toekomst. Een waterkanon stond voor een sigarenboer.

Een Tsjech werd gevolgd naar een boekenstalletje en wees op een van de werken van Mao. Hij bekende zelf ook maoïst te zijn geweest. Grote posters sierden de muren van zijn huis. Daarmee had hij zijn familie zitten stangen. Iedereen moest 's avonds in de houding een loflied zingen voor de Grote Roerganger. Zijn familieleden waren heimelijk katholiek en vonden dat over-

dreven rode gedoe raar. Mao was volgens hen een opgeblazen kikker.

Die arme mensen waren zo blij geweest met de val van het communisme. Ze waren aan hun grensposten verwelkomd door wildvreemden die zich gedroegen als familie. In stromen champagne, chocolade, bananen, hamburgers en cola had het westen zich aangeboden. Het land van melk en honing waar alles te krijgen was. Te koop voor veel geld, maar dat wisten ze nog niet. Ze dachten dat het nieuwe krediet werd gedekt door democratie. Maar alles bleek als vanouds te draaien om harde valuta.

Sonja Barend verscheen in beeld. Ze ratelde maar door.

‘Ik weet niet wat ze nu weer wil, maar ik ga slapen.’

Jack deed het licht uit.

In de hemel was niets dan vrede. Engelenzang vulde de oren van astrale zielen. God was even niet op zijn hemeltroon. Duiveltjes met gevaarlijke speren keken over een wolk naar de zoete schapen der heerscharen. Met venijnige steken prikten ze in de zielen van goedgelovigen. Jack schrok wakker.

‘God is er niet; kraken die hemel.’ Hij draaide zich om in bed en zette de aanval in. Met de duiveltjes nam hij de macht over en schopte alle braven naar de hel. Tevreden met dat vooruitzicht viel Jack in een diepe slaap.

13 Het verplichte douchen

Jack werd wakker met een stijve. De bel ontzuochterde hem. Hij strompelde naar het raam en stak zijn kop naar buiten.

‘Doe even open,’ riep Annet vanaf de stoep.

Hij hoorde haar de trap op stommelen. Onmiddellijk het bed in lullen, bedacht Jack. Vanuit zijn kruis had hij een seintje gekregen dat het weer tijd was om actie te voeren. Hij had wel een aardje naar zijn vaartje. Jack probeerde een list te verzinnen en draaide zich naar haar om.

‘Annet, ik lag net van jou te dromen.’

‘Hoe zit het met de Colombianen,’ probeerde Annet het gesprek op serieuzere zaken te brengen.

‘Ze gaan de keuken vernieuwen. Het Oostblok heeft interesse getoond. Ze gaan onze panden verbouwen met Russisch bouwmetaal. We kunnen om de tafel gaan zitten. Er zal Slavisch worden gezongen en men mag dansen.’

‘Nou dan ga ik maar even kijken of er wat te drinken is.’

Ze stapte de kamer uit. Jack zat perplex op de rand van zijn bed. Hij peinsde zich suf wat zijn door de drugs aangetaste hersens hem wilden vertellen.

Jack sprong op en beende naar de keuken. Hij wist het: Annet was een geheim wapen van de politie. Hij had gewaarschuwd moeten zijn, deze oude KGB-truc stond zelfs in het handboek van de RAF. Annet was een spion die nu met een kreet zijn biologische bommenvoorraad ontdekte in de koelkast.

‘Jack, waar ben je mee bezig?’ vroeg Annet. Ze duwde voorzichtig de koelkastdeur dicht. ‘Wij moeten er maar eens wat van proberen te maken,’ zei ze.

Nu wist Jack het zeker. Hij besloot het spelletje mee te spelen en omhelsde haar.

Annet voerde Jack terug naar bed. Ze kleepte zich uit. Jack rook zwemen dagcrème, gel, shampoo, oksel fris, talkpoeder en body-milk. De geur van Annets cosmetica vulde het vertrek. Ze hielp Jack uit zijn kleren. Zijn gebronsde gelaatskleur bleek een grauws luijer. Rolletjes huidvet hadden zich opgehoopt in zijn oksels. Ze vond hem te vies en trok hem mee naar de douche. Het leek wel alsof hij gearresteerd werd. Hij haatte het verplichte douchen.

In zijn badcel stond een teil versteend wasgoed dat hij ooit in een bui had willen uitspoelen. Het gaf niet want hij gebruikte de badkamer verder nooit. Het verbaasde hem dat de kranen het nog deden. Annet zocht naar een stuk zeep. Dat was er natuurlijk niet. Daarom zeepte ze Jack af met het wasmiddel. Zo stond hij lijf aan lijf met haar onder de douche. Door de verwijdering van het huidvet werd zijn huid veel gevoeliger. Hij verweekte en verdronk in aangename duizeligheid.

Jack zweeg als het graf, want hij was van de RAF en sinds kort ook van de mafia. In het Handboek van de RAF stond duidelijk hoe slippertjes tot de tactiek behoorden om geheime informatie los te krijgen. Bij normale copulatie kon door vrouwen nog worden gesimuleerd. Een oraal orgasme werkte echter als waarheidsserum. In de Koude Oorlog gingen heel wat Russische vrouwen voor de bijl. De Amerikaanse ambassade in Moskou was

bevolkt door mannen die waren uitgezocht op hun tong.

Jack zakte af naar Annets buik. Hij dronk het water dat van haar lichaam droop, streelde haar en stopte zijn ongeschoren kop tussen haar dijen. Wat Jack ook deed, hij bleef die gore coke-smaak in zijn mond proeven.

'Ben jij een stille?' vroeg Jack omhoog.

'Niet praten,' giechelde ze en duwde Jacks hoofd terug.

'Wie ben je?' onderbrak Jack weer.

'Wie je maar wilt. Sstt,' siste ze hees.

Zwijgend stroopte ze een condoom over Jacks stijve.

Hun dijen deinden in het volle daglicht. Over het genot van persoonlijk contact in benepen posities had de RAF het nooit gehad. Deze lichaamsbeweging was werkelijk sport van de bovenste plank, dacht Jack. Hij waande zich in het oneindige. De liefde werd een doel op zich. Er was niets mis mee. Kirrend kwamen ze klaar.

Ze lagen al uren op bed. Ongemerkt was het donker geworden.

Jacks bloed begon weer te kriebelen. Zachtjes stond hij op en kleepte zich aan, maar Annet merkte het en vroeg wat hij ging doen.

'Tedereen altijd overal vrij. Vrijheid is vliegen in de tijd,' bazelde Jack.

Het Oostblok wilde de vrijheid van het westen. Ze hadden Jackeman nodig. Hij moest gaan.

Annet wilde mee, waardoor Jack besloot niet naar De Lange Niezel te gaan. Ze sprong enthousiast achter op zijn fiets. Hij zou haar onderweg wel ergens afzetten.

Die avond bemerkte Jack dat hij zich met Annet had lam gezopen in De Rotte Rat. Ze zat inmiddels met Frits te praten aan de bar. Jack kneep ertussenuit en zwalkte in zijn eentje naar zijn stalen ros.

Het was uitzonderlijk koud voor het seizoen. Siberische rukwinden teisterden de stad. Door de opening van het IJzeren Gordijn leek het alsof er een enorme koelkast openstond.

Venijnige windstoten porden Jack omver. Een enorme depressie hing over het land. Het kon niet op met het weer. Jack liep te selfkicken. Als een flipperende pinguïn probeerde hij van de brug te wateren. Door de rukwinden kon hij zich nauwelijks staande houden.

Een jogger rende langs alsof er niets aan de hand was. Andere voorbijgangers stopten even, vrolijk lachend. Een dobermann gromde gretig.

Over de reling hing Jack te kijken naar een Amsterdams Anton Pieck-tafereel uit pakweg de late middeleeuwen. De gevels lonkten vanaf de scheve en schele panden. Jammer dat het merendeel van de Amsterdamse woningen was afgeschreven, dacht Jack. Het verval werd enigszins gecamoufleerd, maar men kon niet verbergen dat Amsterdam in een moeras was gebouwd en vroeg of laat teruggegeven moest worden aan de zee.

De dalende delta, het stijgende zeeniveau en de landafkalving hielden niet veel goeds in voor Nederland. Ook al niet omdat de hele economie werd beschermd door wat hopen zand met daarin om het bijeen te houden, God betere het, polletjes helmgras.

Door de aangetaste ozonlaag steeg het zeeniveau sneller dan ooit. Het belangrijkste deel van Nederland lag onder dat niveau – een domme fout van bedrijven die bij een beetje golf à la Bangla Desh weggevaagd zouden worden. Economisch gezien was afbreken de enige oplossing. Half Amsterdam stond te gieren op z'n palen. Het Grondbedrijf had de zones met gifgrond in kaart gebracht. Alleen onder de Hortus zat het niet. Door het stijgende grondwater werd het een immens probleem. Het sop uit de grond hield de huizen vochtig en veroorzaakte schimmels. Een nieuw soort huiszwam vrat zich dwars door alle gebouwen heen.

Er bestond een geheime nota over verplaatsing van de belangrijkste monumenten: een methode die ook was toegepast in Zaandam en het Openluchtmuseum in Arnhem. Het zou een miljarden-operatie worden maar zeker haalbaar volgens de stand van de techniek. Investeerders vochten om deze monumenten naar hun land te halen. De Emiraten toonden zich geïnteresseerd. Hun klimaat zou echter nieuwe problemen opleveren voor de stad. Het moest ergens aan de kust zijn. Japan had een prachtige baai in Nagasaki aangeboden en in de staat New York was een industrieterrein beschikbaar.

De nieuwbakken burgemeester van Amsterdam bleek een draaikont. Hij hield alle mogelijkheden open zonder de knoop door te hakken. Ondertussen probeerde hij tijd te rekken. Om maar zo lang mogelijk te kunnen blijven zitten waar hij zat. Een zak patat was het; dat had iedereen wel in de gaten. Hij durfde zijn stad niet te verkopen. 'Na ons de zondvloed,' was het motto geworden. De dreiging van overstroming werd net zo gelaten

afgewacht als de aardbevingen in San Francisco en Tokio. De oude burgemeester had nog voor de Newyorkse variant gelobbyd. Het feit dat de bevolking tijdens de verhuizing naar New York drie maanden moest wonen in containers gaf de doorslag voor de nieuwe burgemeester om het mogelijk hogerop te gaan zoeken in Luxemburg.

De Amsterdammers hingen inmiddels allemaal de leer van Noach aan. Zonder uitzondering hadden ze een bootje. Als de dijken door zouden gaan, kozen ze massaal het ruime sop.

Door andere Europese landen werd Nederland als sinds mensenheugenis beschouwd als een aanslibsel van hun rivieren, waar krampachtig ingepolderd werd. Vlijtig bouwden deze melkdrinkers hun dammen als bevers. Een volk van wolkbreuken, dijkbreuken en woordbreuk. Zo kon hij wel weer, vond Jack.

Een oudere vrouw, die hem nieuwsgierig in de gaten had gehouden, liep op Jack af en klopte hem op de schouders.

‘Ja, ik dacht, u staat daar zo op die brug, die springt. Maar ik vind het moedig dat u het niet heeft gedaan.’

‘Mevrouw, u bent een lafaard,’ bitste Jack terug.

15 VLOOTSCHOUW

Stefano en Aad organiseerden ondertussen het binnenloodsen van materiaal voor de verwerking. Het gebeurde voor de ogen van de marine tijdens de vlootschouw van SAIL. Een roestige schuit met autonomen voer stil de

boezem in van Amsterdam. Om niet op te vallen bij de havenpolitie hadden ze het schip opgetuigd met zwarte en rode vlaggen. Ze laveerden in hun zwarte plunje tussen de voornamelijk in vrolijk blauw-wit uitgedoste meute. De haven was dichtgeslibd met oorlogsbodems, jachten, vrachtschuiten, kano's, koopvaardij-schepen, motorsloepen, viskotters, roei- en speedboten, surfplanken en pieremachochels. Alles wat kon drijven, voer. Vanaf de bruggen werden ze toegezwaaid door een uitzinnige massa. Af en toe kletterde er een blikje of scheut bier op het dek.

Stefano was doodsbenauwd. Hij zat te zweten in het vooronder op een van de tonnen ruwe cocaïne. Zijn zware zweetlucht, de coke-geur en zijn muskusrijke aftershave, waarvan hij zich continu bediende, hadden een weeë lucht gecreëerd in het ruim. Iedereen stond juichend op het dek en hij zat beneden zijn baardstoppels te wrijven.

In de stuurcabine stond Aad in een maffe India-uitrusting met discozonnebril en veelkleurige souldet op aan het roer. Een vette joint bungelde uit zijn grijnzende bek. Tegen de stroom in schampte hij langs alle vaartuigen onder de bruggen door. De anderen die het zagen als hun eerste gratis reisje, stonden aan gangboord extra-vert andere schippers af te duwen. Het dreunen van staal op staal en het piepen van de gummi boeien weerkaatste door het schip. Stefano piepte vanuit het donker: 'Silencio. Por favor señor Aad, atención.'

Waarop Aad terugbrulde: 'No problem hombre.'

De sfeer was perfect.

De schuit tufte de warme lucht van de binnenstad

in. Ze voer voorbij de rosse buurt. Om de zoveel meter moesten de krakers bukken voor bruggen. Nu de stad ze aan alle kanten insloot, werden ze stiller. Zachtjes gleden ze langs deinende woonboten. Op de maat van de motor schoven de centimeters walkant voorbij. Van iedere ophaalbrug wierpen dagjesmensen in goedkope Hema-bermuda's ze zogenaamd geinige opmerkingen toe.

Eindelijk bereikten ze de Amstel. Coke-wit domineerde de Stopera de rivier. De lucht werd weer fris. Aad zette er vaart in. Spoedig stonden ze voor de sluizen van Carré. De sluiswachters groetten vriendelijk.

'Zo, hebben jullie er nu al genoeg van?'

'Ja,' antwoordde een van de krakers gestresst.

'Kom, niet zo sjagrijnig: het is een prachtige dag,' riep een ambtenaar ze na.

Ze stoomden de Amstel op. De rivier werd breder, de walkanten begroeid en de bruggen leeg. De stad lag achter ze. Aad zette de motor zachter en stuurde de schuit op een industrieterrein af. Hij manoeuvreerde tussen de woeste oeverbegroeiing door een verscholen kanaaltje in. Het liep dood op een loods.

Stefano was inmiddels drijvend van het zweet aan het commanderen met heftige gebaren. Iedereen moest op de wal springen en de boot voor hem aanmeren. Toen pas durfde hij eraf. Hij liep naar de loods. Ze moesten de zware deuren openschuiven. Binnen bleek het een lege hangar. Hier zouden de vaten coke worden gelost.

Nadat ze van boord waren gesjouwd, opende Aad de voorkant. Het felle daglicht openbaarde een overwoekerd stukje industrieterrein. Vlak voor de loods stond

een vrachtwagen klaar. De vaten moesten de wagen worden ingerold. Aad en Stefano klommen in de stuurcabine en riepen dat ze zo terug zouden komen. De vestigingsplaats van de laboratoria bleef geheim.

Jack was nu wel stinkend rijk aan het worden maar dat kon niet voorkomen dat hij werd gestoken door een geniepige mug. Het insectje lukte het na vergeefse pogingen wat jeukvloeistof in te spuiten in Jacks wang. Het bijtende middeltje hield het bloed vloeibaar waarna de mug het met zijn angel opzoog. Als dank liet het een jeukende bult na die Jack dadelijk kapot krabde. Met een gapende wond op zijn hoofd voelde Jack zich flink beetgenomen door de natuur. Het enige goede aan de muggen was dat ze geen onderscheid maakten tussen arm en rijk. Als je niets had en je werd door een mug gestoken, kreeg je toch een beetje.

Anderhalf uur lang wachtten ze. Ze lummelden wat rond. Eindelijk verscheen Aad. Stefano was verdwenen. Iedereen mocht achter in de laadbak klimmen. Aad schoof de klep achter ze dicht. Ze werden in het donker heen en weer geschud over een blijkbaar slechte weg. Toen de klep weer openging, stonden ze in de Lange Niezel.

Horden opgewonden SAIL-bezoekers en gewone hoerlenopers dromden om de wagen die de straat blokkeerde. Een stel gabbers riep verlekkerd dat er vast weer een rel was.

In De Lange Niezel druppelde de harde kern binnen. Carlos, nu in spijkerpak, was er ook bij. Hij stonk alweer naar zeep. Er werd wat van het heilzame poeder uitgedeeld. Iedereen nam braaf een snuif. Stefano maakte duidelijk dat het heavy shit aan het worden was.

‘Atencion, todo silencio. Quien parlar: traidor... muerto. Pang. Claro?’

Iedereen moest zwijgen als het graf over de zaak, zoveel was duidelijk. Verraad werd bestraft met de dood. Zonder pardon. Dat was de keerzijde.

Aad verdeelde de taken. De harde kern moest in eerste instantie de zendingen begeleiden naar het Oostblok. Het hoefde alleen maar van schip naar schip. Dit kon een lange stoet van verdachte vrachtwagens voorkomen. De voormalige Sovjet Unie had uitstekend gekanaliseerde waterverbindingen naar alle gewesten. Je zat dan een paar weken in een eersteklas-kajuit met service. En bij aankomst kreeg je wat geld. Plus een gratis terugreis.

De grootste hoeveelheden vreemde vracht konden ongecontroleerd over de grenzen: sinds perestrojka had iedere dienstklopper instructies gekregen de westerlingen niets in de weg te leggen. De terugweg was ook een makkie want de autoriteiten gingen ervanuit dat in hun failliete sovchozen niets te halen viel. De COM-TRADE aasde in eerste instantie ook niet op het geld maar op een sterke handelspositie. Het Oostblok-geld was in het Westen nog weinig waard. Het ging erom de mensen daar vertrouwd te maken met het goedje. Eenmaal gewend zouden de Oostblokkers er vanzelf om

terugkomen en er uiteindelijk alles voor doen. Moderne slaven zouden het zijn: aan de lijn gehouden door een dagelijkse snuif.

In de stemming gebracht door flashy clips zou de roep om vrije beeldassociatie zo groot worden, dat alleen het goddelijke poeder verlossing kon brengen. In underground-kringen circuleerde het woord Psychestrojka: een losmaking van de zinnen, het alles laten gaan.

Jack en Frits zaten te wachten tot ze iets aan Carlos konden vragen.

‘We hebben voor jullie gewerkt en risico’s gelopen maar we hebben nog steeds geen overdrachtspapieren voor onze panden. De Gemeente heeft de ontruiming niet op een laag pitje gezet,’ urmde Frits.

Aad keek Frits waarschuwend aan. Carlos wuifde de opmerking weg als lucht.

‘Hij bedoelt dat het allemaal wel mooi en aardig is, die verhalen over het Oostblok, maar de situatie in Amsterdam is er geen haar beter op geworden,’ verduidelijkte Jack.

‘De Golfoorlog heeft roet in het eten gegooid,’ mompelde Aad besmuikt. ‘Hoe het precies zit, begrijp ik ook niet.’

Jack hoorde dat er een wereldconferentie was geweest van alle mafia. De invloedszones in het oostelijke deel van het continent werden eenvoudigweg verdeeld. In Polen zat de speedmafia en in Bulgarije was een heroïne-fabriek. Rusland begon net een beetje open te breken. Er viel nog niks te halen, maar overal zaten filiaalhouders van de internationale mafia alvast de markt te verkennen.

In Berlijn wachtten al tijden honderden kilo’s cocaïne

tot er een verslaafden-markt was geschapen. Werklozen, ex-VOPO's, Stasi-medewerkers, iedereen werd ingeschakeld om een soepele overgang te maken naar de consumptiemaatschappij.

Polen bleef de koploper in corruptie. Daar werden gouden zaken gedaan met handel in gestolen auto's en het drukken van vals geld. Het ging om gigantische sommen. Miljarden gingen er om volgens Aad.

'Het witten wordt evengoed nog een hele opgaaft. Het mag niet teveel in de gaten lopen. Het valt natuurlijk niet náár op, als we straks een vet betaalde boterham hebben... We moeten doen alsof dat door hard werken komt. Niet teveel rondlummelen, dat soort dingen vallen op. De schijn van een drukbezet leven ophouden... De poen is er gewoon. Echt triljarden liggen voor het grijpen. Een van de mogelijkheden om te beleggen is het aanschaffen van landerijen in het Oosten. Kastelen, wouden en dorpen kosten een schijntje. Dan mogen we ons baron noemen. We zullen stinkend rijk worden. Ecu's, yens, marken, ponden, dollars, roepia's, krugerrands, peseta's, lires, dinars, sjekels, roebels, dalasi, kronen, CFA, dinars, ponden, rijksdaalders: alles zal binnenstromen.'

Waar het vandaan moest komen, was Jack een raadsel, maar het zou op pallets met miljoenen worden binnengebracht. Bakken vol Franse francs, piasters, zelfs vuurtorens en snippen sjouwde hij in gedachten aan. Al het geld werd in Luxemburg en Zwitserland op de bank gezet. In de Alpen was een enorme kluis. Dagobert Duck was er niks bij.

Alle mafia zat daar. Iedereen maakte er als een gek zijn zwarte geld naar over. De hertog van Luxemburg

was een uitstekende peer: een Dracula die de schatten beheerde. Hij wilde penningmeester van de wereld worden. Zijn geslacht zou de sleutel beheren tot de wereldschatten. De monarchen leefden badend in weelde. Een ongehoorde luxe was ze ten deel gevallen. Met geld deed zich een zelfde probleem voor als met het huisvuil. Het kon alleen niet zomaar gedumpt worden. De goudstaven, bankbiljetten en juwelen moesten in aparte dozen. De hertog had een enorme vallei laten overkoepelen door een kunstmatige berg. De bouw kostte achtduizend miljard, een schijntje van wat erin kwam te liggen. Het leger hield zich hoofdzakelijk bezig met het bewaken ervan. Honderdduizenden triljarden lagen er in de uitgeholde bergen opgestapeld. De wanden puilden uit van de poen. Er kon bijna niets meer bij. Brandkasten met kerkschaten en kunstwerken, alles was daar op elkaar gestapeld. De reusachtige bijeengestolen rijkdommen vormden een kapitaal waar de wereldbevolking duizenden jaren riant van kon leven. Alle mensen konden met pensioen. Alleen al de jaar-rente was tweemaal de aardopbrengst. Bijna de gehele voorraad diamant en goud was aan het aardoppervlak gebracht, gedistribueerd en weer vergaard. De rijkdom was opeengehoopt en zeer relatief. Buiten de aarde was het waardeloos.

De waardepapieren waren een eigen leven gaan leiden, zelfs tot een computergeheugen geworden, een apart ding. Het geloof was er in gehouden door machtige machinaties van bankstelsels. De mens werd verleid tot sparen, die sommen werden belegd, biljetten dekten goud en waardepapieren de biljetten en conto's. Op papier gebeurde er van alles, in werkelijkheid bleef het geld

waar het was. Zelfs al werd ervan gestolen: dat had geen effect, zolang het niet uitkwam. Het was een liquide middel.

Er gingen geruchten dat in Zwitserland de aardlagen aan het verschuiven waren in de buurt van de belangrijkste bewaarplaats. Een gedeelte van de goudvoorraad was op die manier verloren gegaan. Waarschijnlijk werd dit goud nooit geclaimd. Veel geld dat in de kluisen lag, was van overleden eigenaars en lag daar maar. Daarom werd er een nieuwe kluis in Luxemburg gebouwd. Het was geen raadsel waarom Zwitserland zich eeuwenlang neutraal hield en als ski-land zo had kunnen incashen.

‘Het grootste probleem is het geld weer legaal in omloop te brengen. Geld moet rollen anders is het waardeloos. Er was behoefte aan kapitaalvernietiging. Regelmatig moet er oorlog worden gevoerd. Slechts honderden miljarden zijn eraan de laatste opgemaakt,’ zei Aad.

Jack en Frits sputterden dat er wel betere projecten denkbaar waren.

‘Inderdaad: de ruimtevaart,’ beaamde Aad.

‘Nee: zoals bijvoorbeeld de armen,’ opperde Frits.

‘Niks mee te maken,’ wuifde Carlos het voorstel bot weg.

In ieder geval werden zij wel geholpen en konden ze het geld verder verdelen, dacht Jack. Met wat losse flappen werd half Amsterdam van de krakers. Alles was te koop. Een paar miljardjes en de speculanten stapten op.

‘Toch wel zonde dat het aan oorlog opgaat,’ bracht Frits te berde.

Carlos schraapte zijn keel.

‘Het gaat om de omloopsnelheid. Het geld komt wel weer terug,’ suste hij. ‘Iedereen heeft maar een mensenleven de tijd.’

Jack moest even diep nadenken. Dat viel niet mee, want hij kreeg er koppijn van. Zijn hoofd stond er niet naar. De dingen gingen meestal vanzelf. Soms wilde hij wel eens normaal doen, maar hij kon het gewoon niet. Zijn haar zat ook nooit. De scheiding hing van de wind af. Als ze nu snel over de brug komen, dacht hij, kan ik eens naar de kapper. Zijn kontzak hing er leeg bij. Misschien moest hij eens gaan flessentrekken bij de melkboer op de hoek.

17 STICHTING VREDESWONEN

Een paar dagen later legde Carlos boven een enorme spiegel de actieplannen uit. Louche haalde hij papieren uit zijn binnenzak. ‘Het is voor elkaar. We hebben ons erin gekocht. Er zullen geen ontruimingen meer zijn.’

Hun panden stonden op naam van de Stichting Vredeswonen. Frits was vroeg opgestaan om de overdracht te regelen.

‘Ik heb de papieren ondertekend. Met een paar krabbeltjes is een deel van de stad eigendom geworden van de harde kern.’

Frits liet een kopie zien en stuurde hem rond. De krakers bekeken de fraaie stempels en gaven het document snel aan elkaar door. Jack liep met het papier naar het licht en raasde met zijn ogen door de tekst.

'Frits,' beval Jack. 'Wie zijn die namen van het stichtingsbestuur?'

'Om je de waarheid te zeggen: die daar is mijn achternaam en de rest heb ik verzonnen.'

'Dus jij bent nu de baas, samen met je valse namen.'

'Als je wilt, kan je een bestuursfunctie overnemen. Er moesten er wettelijk drie tekenen; wie er werkelijk bij de notaris is geweest, maakte niet uit. Dat heeft die notaris-knakker zelf gezegd.'

'Dan wil ik ook wel,' kwam Aad tussenbeide.

'Maar ik doe niks officieels natuurlijk.'

'Je moet wel overdrachtspapieren tekenen. Die heeft de notaris nodig.'

'Nee, laat mij dan maar anoniem.'

'Wil Stefano niet?'

'No way. Zijn status blijft toerist.'

'Ik vind het wel een mooie dekmantel. Ik teken,' zei Jack.

'Goed, dan zorgt de harde kern voor de rest.'

De met ontruiming bedreigde panden waren alle aangekocht en werden stuk voor stuk gerenoveerd tot modelwoningen. Stichting Vredeswonen werd een voorbeeld van menselijk geluk, de nieuwe trots van de stad.

De Gemeente ging het slechts om geld verdelen. Grepen in de kas moesten worden versluierd. Tot het uiterste werd geprobeerd de geloofwaardigheid van het systeem op te houden. Ogenschijnlijk zou er niets aan de hand zijn.

Over orde hadden de desbetreffende dames en heren van de Stadsdeelraden andere ideeën dan de wet. Ze waren met hun tijd meegegaan, een beetje punk gewor-

den. Orde was prima voor ze op papier; maar verder wilden ze dat zelf invullen. Van de woelige jaren zestig hadden ze alleen geleerd het er een beetje van te nemen. De kantjes aflopen van het systeem beschouwden ze als heimelijk verzet. Ze vormden voor een korte tijd de gevestigde orde. Daarin moesten ze hun slag zien te slaan. Hun rebellie had zich voortgezet in het genoegen om het systeem ten eigen bate op te lichten. Ze voelden zich helden door de belastingdienst voor tonnen te tillen. Als beleidsmedewerkers wisten zij ten voeten uit hoe de machinerie draaide. Ze overzagen exact de regels en wetten en wisten als geen ander die te ontduiken. Onder de dekmantel van ambtenaar deden ze de schimmigste dingen die het daglicht op geen enkele manier konden verdragen. Projectbureaus waren druk bezochte broedplaatsen van samenzweringen en corruptie.

18 STOM

Jack schrok wakker naast Annet. In zijn droom was hij voor vijfvoudig moordenaar uitgemaakt en ook nog afgeschilderd als dierenbeul. Waanzin als bijverschijnsel van overmatig druggebruik. Hij moest ophouden met dat gedoe. Dat was duidelijk. Niets maar dan ook niets herinnerde hij zich van de vorige avond. Naast zich vond hij een pak bankbiljetten. Langzaam begon het hem te dagen. Dit was zijn vakantiegeld. Natuurlijk, Carlos en Frits hadden hun handtekening gezet en de poen kwam los. Een zucht van opluchting ontsnapte aan Kraker Jack. Nu kon hij naar de kapper. Het was geen

probleem om het geld te witten. Makkelijk zat: overal een beetje uitgeven.

Het moest op een vreedzame manier mogelijk zijn. Carlos had uitgelegd dat het enige wat hij had uit te staan met de Golfoorlog het leveren was van snuifjes aan Saddam. Op koffie was zo'n positie ook niet vol te houden en alcohol mocht daar niet. Coke weer wel. Althans voor de Baath-beweging. De fundamentalisten moesten er niets van hebben. Die snoven liever zand.

Op de televisie was de mafia bezig een uitgestoten lid uit te roken. Vrouw en kind hingen over het balkon en smeekten om genade. De gangster weifelde even. De waanzin van dit alles schoot door hem heen. Een moment van zwakte, want getroffen zakte hij ineen. Zijn rol was uitgespeeld.

Jack volgde de naweeën van de Golfoorlog. Nu zaten ze met de gebakken peren. De schuldigen moesten voor de rechter worden geslept voor een nieuwe wereldorde. Miljoenen manjaren waren weggegooid. Op een regelrechte ramp was het uitgelopen. Saddam had de oorlog gewonnen door niet te verliezen. Hele infrastructuren waren vernietigd. Geboortedorpen weggevaagd, stammen tegen elkaar opgezet. Honderdduizend dienstplichtigen levend begraven onder een tapijtbombardement. Uitgehongerde sloebers. Wanhopig op zoek naar iets wits om zich mee over te geven. Neergeslagen opstanden, vluchtelingen. Immense hongersnoden. De wapenindustrie draaide volop. De oorlog had ze gestimuleerd. Er werd weer veel geld verdiend. De reconstructie vereiste enorme kapitaalinvesteringen. De beurzen gingen goed. De omloopsnelheid van geld was toegenomen. Via steeds

zwaardere belastingen moesten de bevolkingen hun bijdrage ophoesten. Het was zwoegen geblazen. De jaren negentig waren de jaren van de ontnuchtering. Alles was alleen maar erger geworden.

Jack bleef de hele dag tv kijken met Annet. Hij ging er alleen even uit om een kant-en-klaar-maaltijd te kopen in de Hema. Zijn rijkdom kostte hem veel tijd. Met spijt keek hij terug naar de luxe van een uitkering. Toen lag hij weken in bed als hij wilde. Nu waren de momenten dat hij thuis tv kon kijken zeldzaam aan het worden.

Op Nederland 2 werd een professor zwaar beschuldigd. Hij had het wel erg bruin gebakken. Na faculteitsgeld te hebben doorgesluisd naar zijn eigen rekening begon hij het aan te leggen met verse aidsvrije studentes. Niet dat die hem direct ter wille waren, maar voor een hoger cijfer viel er wel wat te ritselen en de professor wist dat. Gretig maakte hij misbruik van zijn positie in het universiteitscomplex. De studieverkorting liet weinig anders over dan een snelle wip.

‘Stom,’ dacht Jack hardop.

‘Ja, wat een klootzak, hè,’ beaamde Annet.

Jack gaf geen antwoord, want hij dacht hoe de professor door zijn gestuntel met het ontvreemde geld zichzelf had verraden. Van de televisie kon iedereen leren hoe het niet moest. Jack paste wel op om niet in de val te lopen. Als ze hem zouden pakken, kon hij immers de rest van zijn leven brommen.

Stel dat al zijn inbraken bekend waren, los van de rel rond de ontruiming van de Blasiusstraat en van zijn bemoeienis in de Staatsliedenbuurt... Dat met die Maria-verschijningen was bijvoorbeeld oplichting. Hij had

stickers laten drukken met *Verschijsing van Maria op het Van Limburg-Stirumplein*. Ter plaatse had hij dankzij een holografische projectie vijftienhonderd gulden opgehaald. De goedgegelovigen waren belazerd waar ze bij stonden. Sommigen kusten de grond en Jack had er misbruik van gemaakt. Dat soort praktijken waren alleen voorbehouden aan de kerk. Jacks foto had nog in Het Parool gestaan. Maar dan wel onherkenbaar met een hoed en een bril op. Het waren dingen die hij niemand kon vertellen.

Misdaad, wat is dat eigenlijk, vroeg Jack zich af. Als je iets verkeerd doet zeker. Wat hij deed, waren eigenlijk alleen maar goede daden. Hoogstens grauwe witte t-shirt-criminaliteit. Het stelde niets voor. Gezant was hij, wat dan nog. Dat soort dingen gebeurden. Er was niets mis mee.

Onwetend van dit alles zat Annet te freaken aan de zenderknoppen van de tv. Op 4 was een quiz waarbij populaire mensen om een letterbak verzameld zaten. Het hield in dat iedereen om de beurt een stompzinnige vraag werd gesteld en het antwoord in losse scrabble letters werd gezet op een elektronisch bord. Een ingewikkelde opgave. Daar kwam dan ook een schaars gekleed meisje aan te pas. De antwoorden waren duidelijk van tevoren gerepeteerd want de vergissingen werden toneelmatig gemaakt. Het totaal te vormen woord bleek echtgenoot na lang staren naar de letters oo. Iemand die zei Herman van Sassen te heten, nam afscheid en wenste iedereen een goede nacht.

Annet ging extra vroeg met Jack naar bed omdat hij voor haar een nieuwe wekker had gekocht in de Hema.

Jack kleepte zich verheugd uit en smiet zijn onderbroek op de grond. Terwijl hij onder de dekens stapte, lupte hij met zijn teen de slip de lucht in. Het stukje textiel zwierde als een helikopter naast Annet neer op het hoofdkussen.

‘Wat is dat nou weer?’ gilde Annet vol walging.

‘Toeval,’ zei Jack.

‘Je bent een vuilak,’ beet Annet hem toe en stapte uit bed. ‘Volkomen onerotisch. Je kunt je helemaal niet verplaatsen in vrouwen.’ Ze hees zich in haar kleren.

‘O nee? Ik kan me juist heel goed in het lichaam van een vrouw verplaatsen. Het is hartstikke gemakkelijk. Gewoon op en neer. Maar dan moet ze wel een beetje meewerken. Anders vind ik er niks aan.’

Annet trok haar jekkie aan en keek neer op de verbouwereerde Jack.

‘Ik ga naar huis.’

‘Trut.’ Hij rukte de wekker uit het stopcontact en smiet hem haar na.

De gong van de dichtgeslagen voordeur galmde door Jacks pand. Annet was weg. Ze was wat de Vlamingen een ‘schoon meiske’ noemden. Voor Jack had deze uitdrukking een dubbele betekenis. Ze rook en proefde anders dan andere meisjes in de beweging. Die roken naar dieren. Niet dat dit niet op zijn oerdriften werkte maar Annet had een zweem van onbereikbaarheid.

Jack had er schoon genoeg van. Ze lulde maar tegen hem aan. Alsof hij erom gevraagd had. Hij nam het niet meer. Ze kon oprotten. Als ze weer langs zou komen, zou hij gewoon niet opendoen. Hij was toe aan vakantie.

'Vroeger was alles anders.'

Welke bejaarde dat op de ingang van het Vondelpark had gespoten wist Kraker Jack niet, maar het was hem uit het hart gegrepen. Hij had het gemaakt. Een enorme klapper. Hij was domweg binnen voor de rest van zijn leven. Stinkend, maar dan ook stinkend rijk werd hij zonder er een reet voor te doen, terwijl anderen zich uit de naad moesten werken zonder er een rooie cent voor te krijgen. Op rozen zat hij. Een uitstekende positie.

Jack liep door het park. Het gras was kort. Hij kon erdoorheen sloffen zonder te struikelen. Ogenschijnlijk doelloos liep hij naar een eikeboom. Hij voelde een niet aflatende aandrang het ding te kappen en met wortel en al een eind op te laten rotten. Zijn milieuvriendelijke instelling weerhield hem van dit snode plan. Met paradoxaal genoeg ontdekte hij dat hij de graspollen letterlijk uit de grond stapte. Een spoor modder bleef achter. Het zoog zich vol water en begon tekenen van leven te vertonen. Veel wormen maakte van de gelegenheid gebruik om zuurstof te happen.

Met de tred van een visser liep Jack pierenstekend naar de oude eik en knoopte geroutineerd zijn gulp los om uitgebreid te gaan staan wateren. De geul die zo even nog een bevrijdingsgreppel was voor de wormen en geleedpotigen veranderde nu in een dampende gele gifpoel waaruit ze niet konden ontsnappen. Het gazon werd op een beschaafde manier aangetast. Er gebeurde niets onnatuurlijks. Het kwam voor over de hele aarde.

Maar het was wel iets om vaker bij stil te staan, dacht Jack.

Jack ging verderop op zijn rug liggen. Dat was zijn meest geliefde positie. Zo zou hij wel willen blijven bestaan. Horizontaal gestrekt alsof er geen vuiltje aan de lucht was. Het ervan nemen. Het easy taken. Gewoon je eigen rug op gaan. Kon het hem wat. Met de blik op de hemel viel genoeg te beleven. De schitterendste taferelen trokken voorbij. Grote apen zag hij langskomen. Immense rotspartijen met gapende afgronden. Hele werelddelen dienden zich scrollend aan. Het was een super-cinema. Donkere Apocalyptische donderbuien doemden plotseling op. Atoombommen trokken tot ontploffing gebracht voorbij. Angstig jagende flarden van wat een krokodil was geweest. De wereld stond op zijn kop. Liggend kwam deze het best tot zijn recht. De aarde draaide om de zon in de constellatie van de Melkweg. Het geocentrisme was een bekrompen wereldbeeld. Jack beleefde het gevoel om onderdeel te zijn van de planetenconstellatie. Onder was boven, in het echt.

‘We draaien om de zon, de Zonnegod. De aarde is hooguit goed om op te liggen. Alle bedrijvigheid is erosie, meer niet.’

De zon, die het meestal liet afweten, scheen nu bij vlagen fel. Aan de horizon verscheen de kop van een beer. Door zo weinig mogelijk te bewegen, deed je ook aan energiebesparing. Wat de kop van een beer was, werd nu Groot-Brittannië en Ierland. Een stuk Gemebest was op drift geraakt en zette koers richting vasteland. Jack was getuige van de opkomst van het Britse Rijk. Moest hij alarm slaan? In Engeland begon het te

rommelen. Het werd er onrustig en dreigde los te barsten. Ook Ierland stond onder druk. Het begon te miezeren.

Jack besloot ergens anders verder te gaan liggen. Wat een leven als een luis in dit rotland. Hij was met zijn neus in de boter gevallen. Hij hielp de cocaïnestroom kanaliseren. Een oer-Hollandse traditie. Hij bouwde bruggen: luchtbruggen. Verbindingsman was hij; hij moest zorgen dat het bleef stromen. Het vuile werk werd gedaan door gasten uit het Oostblok: Poolse loodgieters, Russische timmerlui, Tsjechische metselaars: het ging van een leien dakje.

Het peloton vrijwilligers uit het Oostblok woonde tijdelijk in een van de panden. Dagelijks waren ze in de weer voor een prestatieloon. Ze werkten in een rap tempo om de premies binnen te halen en zo snel mogelijk een midisysteem en video mee naar huis te nemen. De hele westerse reut wilden ze voorschotelen aan hun familie. Pornobanden van het schunnigste soort. De meeste Oostblokkers hadden nog nooit een kut gezien. Ze rommelden daar maar wat in het donker. De voorlichting onder het communistische regime bestond uit een enkelzijdig pamfletje. Ze leefden als zombies. Gedrild om versjes van Marx op te zeggen en achter een rode lap aan te lopen. Nu waren ze 180 graden gedraaid. Das Kapital vergaren was het nu.

20 DROOM-RANG

De volgende dag liep Jack tegen de lamp. Hij kon er niets aan doen. Het ding hing er ook erg ongelukkig.

Konden ze niet beter uitkijken; er lopen toch mensen over straat. Moest hij soms bukken bij elk huis.

‘Laten ze nou gauw oprotten.’

Jack had een afspraak met de Kraakkrant. In de drukkerij kreeg hij te maken met tegenwerkend personeel. Ze hadden over hem vergaderd. Er was onenigheid binnen de beweging over zijn strategie. Het stuk dat hij wilde plaatsen, stuitte op weerstand van enige bejaarde krakers. Zij hadden de legendarische rellen in de Nieuwmarktbuurt geleid en waren de meest succesvolle actiegroep ter wereld genoemd. Deze Raad van Ouderen was tegen het idee van hele wijken opkopen. Ze beweerden dat macht corrumpeerde. Ze vonden het belangrijker vanaf de zijlijn te ageren. Het ging erom met impulsen de democratie soepel te houden. Maar niet met de house-dreun uit de ritmeboxen van de nieuwe kraakgeneratie. In De Rotte Rat werd bovendien veel te veel gezopen. Voorts waren ze tegen de drugs. Ze waren straight-edge tot en met. Niet iedereen hoefde zo te zijn, maar ze keurden de destructieve ideeën van Jack & Co af.

Gefokt liep Jack naar het pand van Aad; veertig punks zaten en lagen boven op elkaar. Op zolder was het een puinhoop van dozen vol hardware elektronica. Stukken piepschuim en plastic zakjes met garantiebewijzen slingerden tussen ingepakte kisten en koffers. In een hoek zaten vijf figuren op gedempte toon de buit te verdelen. Jack meldde zich bij de hanekam en kreeg een stoel.

‘Het gaat over droompillen, een soort slaapmiddel in versies van roes-, trip-, kick-, dans- en speciale tv-pillen, waarmee men zich in een film waant. Met de coke gaat

het niet goed. Er wordt niet hard genoeg gesnoven in het Oostblok. Ze kennen het nog niet. Er moet meer ingepompt worden,' zei Aad.

Jack verschoof onwennig op zijn stoel en dacht dat het toch moeilijk zou zijn om de coke bij Oostblokkers naar binnen te blazen.

'We willen de markt bestoken met snoepgoed: Rolletjes Droom-Rang, Speed-King-Mint, en Auto-Suggestie-Drop met daarin het beoogde effect,' verduidelijkte Aad.

Niet gek, dacht Jack en nam een Rangetje Orange-Dream. Moest hij volgens de gebruiksaanwijzing over twee uur ergens gaan liggen. Hij nam afscheid van zijn misdaad-syndicaat en stommelde de trap af.

'Shit, wat zou de RAF hier eigenlijk van vinden?'

Op straat probeerde hij zich niet te laten volgen. Bijna ongemerkt passeerde hij weer een lampenwinkel.

'Deze keer krijgen ze me niet,' riep hij ontwijkend en liep met zijn kop tegen een lantaarnpaal.

'Hallo Kraker Jack.' Een punkette op rollerskates kwam aanzwieren. 'Ik ben net bij Aad geweest. Drie lijntjes gesnoven. Ik zie het weer helemaal zitten. Weet je, ze hebben me van school gestuurd omdat ik te intelligent ben.' Ze draaide rondjes om hem heen.

'Kon je niet sneller over gaan?' vroeg Jack.

'Ja. Ik ben nu koerier bij de COMOTRADE. Die gasten zijn rijk man.'

'Wat. Jij ook al? Kijk je wel uit?' merkte Jack bezorgd op.

'Ik heb zelden zo'n lol gehad. In Warschau logeerde ik bij een Poolse jongen die van alles een ritueel maakte.

Hij was een beroepsperformer. Handen schudden was niets gewoons maar een korte act. Hij weet zesentwintig manieren van lopen en kan achterstevoren praten. Hij wil de volgende keer met mij meegaan naar Parijs om daar geld te verdienen. Weet jij daar een adres voor ons?’

‘Jullie kunnen in de lichtstad bij mijn oom Willem Frederik logeren,’ zei Jack en lachte zich een krik.

Zijn oom Willem Frederik was allergisch voor jongeren. Hij had zich tot zijn schande als jongere moeten laten afkeuren voor militaire dienst. Ongelukkigierwijs was hij later in het onderwijs terechtgekomen. Als hoogleraar aardrijkskunde zat hij in Groningen waar hij de jongeren en Nederland begon te haten. Uit pure rancune besloot hij het land te treffen in zijn vitaalste deel: de taal. Via het onderwijsmilieu sjoemelde hij zich omhoog in de literaire mafia tot zijn boeken verplicht werden gesteld op alle scholen. Iedere kraker had hem vroeger moeten lezen. Hij zorgde ervoor dat de scholieren werden geïnfecteerd met gezeik over Nederland. Zelf bestookte hij ze vanuit het buitenland. Daar waande hij zich ook veilig tegen jonge fans met scriptievragen.

‘Ik zal je het adres geven. Mijn oom heeft wel ruimte over in zijn schrijfkamertje. Voor een fooi laat de invalide portier jullie zeker binnen.’

Jack kwam niet meer bij. Een man met een hond begreep het niet. Hij kwam net van zijn etage om hondevoer te halen in de avondwinkel en nu dacht hij dat hij werd uitgelachen. Hij nam het niet en liet zijn hond los. Aan de lol kwam plots een eind.

Onder de beten lag Jack op straat. Lachende toeschou-

wers dromden om hem heen. De vent met de hond maakte zich snel uit de voeten. Dit soort ongelukken waren volkomen normaal in Amsterdam. Niemand toonde ook maar een spatje meelij. Had hij maar beter uit moeten kijken.

‘Honden willen niet dat je raar doet.’

Jackeman hoorde eigenlijk allang in bed te liggen want die droompil miste zijn uitwerking niet. Snel nam hij een Kingetje Speed en neuriede een mars:

‘MAN KOOPT SCHOENEN MAAT TE KLEIN. Gooit ruiten in, gooit ruiten in. MAN KOOPT SCHOENEN MAAT TE KLEIN...’

Als een slaapwandelaar arriveerde Jack in zijn woning waar een sfeer hing van zestigduizend jaar terug. Op het wikkeltje van het snoepje stond niet voor niets een dinosaurus.

Met zijn ogen dicht liep Jack bukkend voor lianen door een oerbos. Tussen de rietstengels verscheen een gigantische neushoornkever met een natte nek, die recht op hem af sjokte. Ternauwernood kon Jack een hol in duiken. Snel een slokje dubbeldrank. Het kleverige pak gleed uit zijn handen op zijn kussen.

Even later zat hij op de rug van een brontosaurus. Met het beetje gevoel waarmee hij nog bij de tijd was, nam hij een Rangetje met een tulp erop. Zijn zweet begon naar krokussen te ruiken. Terwijl hij de bollenroute volgde, viel hij in slaap.

Buiten verschenen twee verdachte figuren bij zijn fiets. Ze trokken aan zijn snelbinders en keken of de bel het deed. Ze schreven iets op in een boekje en verdwenen.

‘Wij gaan dit pand ontruimen.’

Een metalen ME-stem klonk door Jacks kamer. Jack schrok zich een ongeluk en keek voorzichtig uit het raam. Daar stond een hele volksoploop zich te vergapen aan de nieuwe superspace-mobiel van Annet. Een mechanische schotelantenne stond op het dak. Evenals een bataljon lampen. Radiografisch bestuurbaar. Dat waren de leuke dingen waarvoor iedereen bij de COMOTRADE wilde.

Een andere kraakster had haar eigen helikopter. Ze moest alleen haar vliegbrevet nog halen. Met de meidengroep van de Heftige Hex wilde ze gaan vliegen bij volle maan.

De hippies kwamen helemaal aan hun trekken. In goed uitgeruste new-age zalen lagen ze in de duurste body-en-brain-machines. Ze leefden in een virtuele realiteit en kwamen alleen nog uit hun apparaten om te eten.

Kraker Frits kocht alle aandelen op van de woningbouwvereniging van zijn ouders. Hij speculeerde op de hele wijk; het leek wel Monopolie. Zijn doel was huurverlaging te bewerkstelligen voor zijn oudjes en hun buurt.

Tussendoor vielen een stel Hongaarse wouden hem ten deel als souvenir van een werkreis. Frits wilde er niets van weten maar de Hongaarse bevolking noemde hem Graaf. Die titel hadden ze na het communisme op zijn landgoed opnieuw ingevoerd, maar hij liet hem meteen weer afschaffen. Het geld maakte van hem een

stille bevrijder. Hij liet het niet merken. Alleen Jack wist dat Frits ook de eigenaar was van De Lange Niezel.

Volgens hem stelde het allemaal niets voor. Gewoon weer een stel papieren. Hij at er geen boterham méér van. Al waren ze nu wel beter belegd. Ergens moest het toch aan af te lezen zijn. Maar verder bleef hij gewoon Frits.

Jack wilde het Singel aanschaffen en in de grachten tussen de bruggen zwembaden beginnen. Al moest hij er heel Rijkswaterstaat voor omkopen. Vervolgens zou hij de huizenblokken laten ombouwen tot vermaakspaleizen met waterballet, shows en theater. Een Club Atlantis moest het worden. Een snorkelbad met ophaalbruggen waar vanaf kon worden gedoken. Onder water zou een verdronken stad zijn waarin spektakelstukken werden opgevoerd. Hij kon zich nu niet vastleggen op deze plannen. Dat was meer iets voor later als hij ging rentenieren. Voorlopig voelde hij zich onrustig. Hij had reiskoorts.

Jack bedacht ineens dat Annet op hem wachtte. Buiten was geen mens meer. Hij moest straks maar even langs De Rotte Rat gaan. Kon hij gelijk kijken hoe de stand van zaken was.

Het zat Jack toch niet helemaal lekker. Ze waren zogenaamd wel exorbitant rijk geworden, maar in feite had hij nog nauwelijks cash gezien. Betalingen gingen voornamelijk met Luxemburgse creditcards, maar of die gedekt waren door goud was nog maar de vraag. Het was puur zwart geld dat voorzichtig gewit moest worden. De rekeningen die iedereen op naam van Stichting Vredeswonen indiende waren niet mis.

De accountant die tussen Amsterdam en Luxemburg heen en weer pendelde, accepteerde alles zwijgend. Het enige dat ze aan die transacties overhielden, was het wisselgeld. Verder hadden ze niets.

Jacks uitkering was al maanden verlopen. Maar het echte grote geld liet nog even op zich wachten. Dat lag zich veilig op te hopen in Echternach, dacht Jack, hoewel hij eraan begon te twijfelen. Hij had teveel televisie gezien om te kunnen geloven dat hij een eerlijk aandeel zou krijgen. Misschien gaven ze hem de kogel in plaats van zijn buit.

Een vervelend idee om op zo'n jonge leeftijd al op jammerlijke wijze om te moeten komen. Naar Luxemburg durfde Jack voorlopig niet.

22 WARME WORST

Jack ontwaakte in zijn riant verbouwde pand.

'Hoeaa, toch wel fijn, dit leventje. Stel je voor dat ik moet gaan werken. Ik word al moe bij het horen van het woord alleen al. Nee, geef mij maar deze hemel.'

God in Frankrijk voelde hij zich.

'Op naar De Rotte Rat: kijken wat daar te beleven is.'

Op zijn brikkie merkte hij dat er iets vreemds aan de hand was met zijn bel. Het dopje zat losgeschroefd. Ze hadden eraan gezeten, dat was duidelijk.

In De Rotte Rat heerste een rouwsfeer. Er was een hond aangereden. Het beest lag met uitpuilende darmen op

een eettafel. Geen prettig gezicht. Het was het beffertje van een van de meisjes. Jack kreeg last van oprispingen.

'Kan dat gore beest nu eindelijk weg?' opperde hij. 'Dode honden zijn te goor om los te lopen.'

Het geweeklaag was niet van de lucht. Alsof Jack er wat aan kon doen.

'Godverdomme ik kan mijn aderen niet vinden,' riep bovendien een junk op de wc. 'Is er een dokter in de zaal?'

Niemand had Annet gezien. Tijd voor Jack om maar weer eens de pleiterik te maken. Met de joint die hij net had gerookt, werd het weer cinema in zijn hoofd. Hij slingerde hallucinerend over de tramrails. Zijn ogen waren projectoren. Met muziek uit zijn geheugen erbij zat hij in een super-surround. Hij tripte op een onschuldig stukje Libanon. Rechtstreeks uit de Bekaa-vallei in ruil voor wapens. Elke blow was een bijdrage aan het in rook op laten gaan van een land. Met elk glas melk was een boer in pakweg Enkhuizen geholpen. Met elke sigaret een tabaksteler. Elke letter haalde een blad van een boom. Daar kon hij geen rekening mee houden. Hij moest het er gewoon maar flink van nemen.

Jack liep een zakendiner-tent binnen en nam plaats aan een gedekte tafel. Nadat hij een weerspannige ober had duidelijk gemaakt dat hij te eten wenste, wachtte Jack twintig minuten. Het yuppie-personeel schuifelde bedaard heen en weer in witte enkellange schorten en ontweek Jacks pogingen tot het bestellen van bier. Eindelijk kwam de maaltijd: een minuscule portie. Jack proefde werkelijk zijn oude eten: de blikjes van Jac. Hermans

kende hij drommels goed. Dat de yups dit eten exclusief vonden, was waarschijnlijk omdat het veel geld kostte. Bij de daklozen at hij beter. Daar kreeg hij tenminste verse groenten.

‘Nee, geef mij maar de Hema,’ dacht Jack, met beneden de warme worst en boven het restaurant, waar hij elke koopavond een goedkope warme hap naar binnen werkte. Hij had helemaal geen trek in worst. Nu het al tegen sluitingstijd liep zat er niets anders op. De nood was zo hoog dat hij het kotsen er wel voor over had. Het slachtafval in een varkensdarm draaide rond in zijn maag. Daar was die wel even mee bezig. Met gestilde honger liep Jack van de avondverkoop door naar zijn nieuwe tandarts.

‘Links bovenste rij, links middelste rij.’

Terwijl hij met een gapende bek onder een felle lamp lag, hoorde Jack het oordeel geveld worden door de weirde tandarts met hanekam. Jack bestelde een punkgebit. Hij kon kiezen uit puntige hoektanden, barokke kiezen met Grieks ornament en wit platina snijtanden bewerkt met een blokjespatroon. De tandarts wilde er ook een tatoe bij leveren op de tong. De prachtigste Oosterse stempels kon hij inschroeien. De mond zou een complete tempel worden. Een Alhambra waar de tong als een slang in woonde. Jack wist nog niet hoever hij de behandeling zou laten gaan. In ieder geval wilde hij een nieuwe kies. Een sterk opslagplaatsje afgesloten met een kouwvlakdeksel.

‘Tweemaal amalgaam,’ hoorde hij.

De aangename delfstoflucht deed hem denken aan

mijnschachten en het smeltende ijzer van Hoogovens. Hij kreeg een metalen gebit. Als een stoere binnenste buiten gekeerde Ivanhoe liep Jack de tanden-toko uit. Hij had zijn harnas voor zijn huig. Uit stonedheid had hij begrepen de eerste achtenveertig uur niets te mogen eten.

23 ANNET VAN DAARNET

Vaten cocaïne gevonden in bushaltesfabriek in IJmuiden, kopte de ochtendkrant.

Godverdomme, ze waren erachter gekomen. Nu kon het linke soep worden. Als iemand doorsloeg was hij erbij. Dan werd het brommen. Of erger. Had Carlos niet bedreigd dat verraad zou worden bestraft met de dood, dacht Jack. Niet dat hij zich zo makkelijk in de luren zou laten leggen. Dan moesten ze vroeger opstaan. Jack rook onraad, en niet zo'n beetje ook. Omzichtigheid was nu geboden.

Hij deed een raar mutsje op zijn hoofd en fietste door achterafstraatjes naar de Staatsliedenbuurt. Hij ontdekte dat er alweer iets vreemds aan de hand was met zijn bel. Het beldopje was scheef vastgedraaid.

In café De Rotte Rat was het een puinhoop. De vloer was opengebroken want er moesten nieuwe biervaten in. De honden waren door het dolle heen en dolden in de modder. Plotseling dook Frits op met zijn hoofd vol spinrag.

‘Ik heb een lijk ontdekt. Het is nog vers.’

Jack dacht met een melige grap te maken te hebben. Typisch Frits. De werkelijkheid drong pas tot hem door toen hij een hond met een hand zag lopen. Een hand uit een hond.

‘Gedverdekkeme!’ proestte Jack uit. ‘Sluit de deur. Tegen niemand vertellen. Dit moet geheim blijven. We moeten erachter komen wie het is.’

‘Dat is niet moeilijk,’ riep Frits terwijl hij een leren jas omhoog hield. ‘Het is Annet!’

‘Annet van daarnet?’ vroeg Jack.

‘Nee, die van gisteren,’ snauwde Frits boos.

‘G.v.d., wie heeft dat op zijn geweten?’

Frits stond geflipt aan het lijf te sjoeren. Het enige wat hij bereikte was het afschuren van vlees van zijn eigen hand.

‘Verdomme, waar is mijn andere handschoen gebleven? Als we haar nog een keer willen zien dan moeten we gaan hakken. Ze is in beton gegoten!’

‘Laten we haar in het IJ dumpen, dan zijn we ervanaf,’ stelde een punk voor.

‘Nee, we nemen haar mee naar De Lange Niezel. We moeten het aan Carlos laten zien. Dit klopt niet: dit zaakje stinkt,’ zei Frits.

‘Nu hebben we niemand meer om de bar te runnen,’ snikte Jack met verstikte stem.

Met vereende kracht werd het geval zo goed mogelijk uit de kelder losgehakt. De ruwe steenklomp werd in een doek gehuld en op een bakfiets gelegd. Moeizaam manoeuvreerden ze de bakfiets richting Lange Niezel. Bij een hoekcafé hielden ze een korte pauze om een biertje op Annet te drinken.

Ondertussen hadden jonge rechtse studenten gemeend een grap te moeten uithalen. Ze haalden het beeld uit de kar en gaven het een plaats midden in het plantsoen van de rotonde. Met woeste armgebaren en gebral werd het ingezegend. Toen Jack en Frits erop af wilden lopen, kwam een lange slungel met maaiende klauwen op ze af. Er zat niets anders op dan met de lege bakfiets terug te keren naar De Rotte Rat en het geval te laten voor wat het was. Een spontane beeld-donatie, karakteristiek voor Amsterdam. En toch nog leuk voor Annet.

24 HULP VAN DE RAF

Jack ging het niet in de kouwe kleren zitten. Het zweet brak hem uit. Eén misstap en hij werd koud gemaakt, dat was nu wel duidelijk. Met handen en voeten was hij gebonden aan de mafia. Waar ook ter wereld, overal zouden ze hem vinden. Hij was er gloeiend maar dan ook gloeiend bij. Ze waren alleen aardig tegen hem zolang hij precies deed wat ze zeiden. Net als bij de RAF mocht je van de mafia nooit over je problemen praten. De dood van Annet moest verzwegen worden. Niemand mocht het in de gaten hebben. Niet echt moeilijk nu iedereen om beurten naar het Oostblok reisde om konvooien te begeleiden. Jack en Frits hoefden alleen de basis in de gaten te houden. De Colombianen ontmoetten ze af en toe in een wegrestaurant bij Schiphol. Aad kwam alleen nog langs als zij er toevallig niet waren.

Frits was zwaar geflipt zijn plunje in een tas aan het pakken.

‘Die zaak die stinkt.’

De volgende dag zou hij een trein naar Boedapest nemen. De restauratiewagen zou vol gestopt zitten met narcotica. Hij dacht nog een tijdje te kunnen vissen in de Donau en zijn vallei te inspecteren. De COMOTRADE werkte wat dat betreft perfect. Het collectieve bezit werd met het grootste gemak verkwanseld. De buitenhuizen van de partijbonzen stonden ter beschikking na aflevering van de handelswaar. Misschien wist Annet teveel, of was haar dood een waarschuwing.

‘Laat dat geld voor het ruit van De Rotte Rat maar zitten. Het hoeft niet meer. Ik kom voorlopig niet terug, zuchtte Frits.’

Een oom van hem was al jaren met het Oostblok in de weer. Met een caravan vol cassettes scheurde hij automarkten af. Hij nam ze zelf op in zijn garage en verkocht ze als warme broodjes.

Jack zag Frits met zijn plunjezak de straat uit lopen. Veiligheid, dacht Jack, is net zo iets als kunst of religie, een kwestie van geloof. Wat zei de RAF daar ook alweer over? Iets van: ‘Als iemand zich veilig voelt, moet je zorgen dat er lijm op zijn stoel zit voor je die aansteekt.’ Erg ludiek. Dat had hij niet van ze verwacht. Met lijm: echt heel punk.

Jack wilde een brief aan de RAF schrijven, maar hij wist het adres niet. Dat wisselde ook steeds. Hij was wel eens voorgesteld aan een RAF-lid, maar dat bleek later zijn buurman Wim te zijn. Hij vroeg zich af of de RAF eigenlijk nog wel bestond.

In De Lange Niezel dook Ted ineens op. Hij kwam net terug van een wereldreis. Hij was verbaasd iedereen aan te treffen in goede welstand. De hele scene was in het nieuw gestoken. Complete new wave garderobes waren aangeschaft en werden geshowed. Hij had gehoord dat de panden eigendom waren geworden van een liefdadige instelling.

‘Dat klopt,’ zei Jack. ‘We zijn vrijgekocht. De Gemeente heeft niets meer over ons te vertellen.’

‘Maar hoezo dan?’ vroeg Ted. ‘Hoe komen jullie dan aan het geld.’

‘Dat zijn we eerlijk aan het verdienen door onze vrienden te helpen,’ verklaarde Jack. ‘We brengen een stukje cultuur naar het Oosten. Het gaat om de God van de Inca’s. We hebben een bondgenootschap met een oeroude traditie gesloten. Een middel om heel snel gelukkig te worden. Het arme Oostblok is de klap nog steeds niet te boven. We moeten ze helpen, we kunnen niet met de handen in de zakken blijven toekijken. Het gaat om mensenlevens.’

Ted had net een uitkering aangevraagd en toonde oprechte bewondering voor dit nobele streven, maar wilde er niks mee te maken hebben. Hij had al genoeg problemen met zichzelf. Nog voordat Jack hem uit kon nodigen in het Spaanse restaurant, maakte Ted zich uit de voeten. Die had het verkeerd begrepen.

Jack strooide zo lustig met footjes in de stad dat hij overal een graag geziene figuur was geworden. De meeste Amsterdammers deden alles voor geld. Het was mijnheer

Jack voor en meneer Jack na. De slijmerigheid droop ervanaf. Jack had niks in de gaten.

In het Spaanse restaurant smaakten de taco's naar bleekmiddel. Het geseñor aan zijn kop werkte hem op zijn zenuwen. Er zat iemand wel erg opvallend de Volkskrant te lezen. Dat beviel Jack van geen kanten. Hij gaf Antonio een bankbiljet en rende naar De Lange Niezel.

Een paar mensen van de harde kern zaten een fax te installeren en wilden niets weten van Jacks paranoia. Volgens hun informatie was het normaal dat tien procent van de zending werd onderschept. Dat was ingecalcu-leerd. Jack moest zich geen zorgen maken. De fax moest aangesloten worden, want dan konden ze fanzines naar Moskou sturen.

Frits was vertrokken naar Boedapest en Ted was terug en wist nog van niks. Of Jack Annet ook had gezien. Hij reageerde geïrriteerd.

'Die is toch op reis?'

De meesten waren op reis terwijl ondertussen hun woningen werden verbouwd.

'Maar eergisteren hadden ze haar nog gezien met Carlos.'

'Die heeft haar dan zeker naar het vliegtuig gebracht.'

Jack raakte van binnen verscheurd. Hij kon het wel uitschreeuwen. Carlos, die gemene Lambada-liefhebber, met zijn Annet.

De kerngroep probeerde met een elastiekje het apparaat aan de gang te krijgen. Jack had er verder geen verstand van. Hij ging maar weer eens naar De Rotte Rat.

Toch vreemd dat zijn bel het niet deed, dacht Jack onderweg. Voor het stoplicht op de Dam schroefde hij het dekseltje los. Er zat een dik stickertje in geplakt.

Vanuit de Damstraat observeerden twee types op mountainbikes het verkeer. Aan alle kanten van het plein hielden mannen zich verdacht op. Jack had het wel in de gaten en was niet anders gewend op deze plek. Onverwacht zwenkte hij af richting plantsoen.

‘Even kijken of Annet er nog staat,’ bedacht hij.

Via steegjes zigzagde hij naar het café. Hij zag het beeld staan. Een hele geruststelling. Blijkbaar was het goedgekeurd door de kunstcommissie van de Stadsdeelraad.

Hij bestelde een pilsje en ging zitten op het terras. De twee types op mountainbikes zag hij panisch om de rotonde rijden. Jack dook achter een NRC. Midden in een artikel over een mafia-lid. Die zou vrijwillig een straf uit gaan zitten om zich te ontdoen van zijn zonden. Moedig, vond Jack, om er eerlijk vooruit te komen en schuld te bekennen. Als het echt mis ging kon het op een akkoordje worden gegooid, dat wist Jack. Met poen viel alles te regelen. Het leven duurde zo kort dat hij wel gek was als hij er niet van profiteerde.

Dom eigenlijk, dacht Jack, dat de politieagenten voor zo weinig geld hun leven in de waagschaal stellen. Hij kon er wel begrip voor opbrengen dat de meesten wat meepikten van de coffeeshops. De grote hasjdealers waren dik bevriend met de politiecommandanten. Voor Jack was dat allemaal peanuts. Hasjjesj was voor kin-

deren. Meewarig zag hij dat suffice geblow aan.

De Jansen en Jansens stonden nu wel erg opvallend te overleggen bij de tramhalte. Een dik moeke drong langs ze lijn 10 in. Jack gaf de attente ober een joet en jumpste op zijn fiets. Hij peesde over de stoep langs Paradiso. Op het Leidseplein zette hij zijn fiets vast en beende naar de Burgerking. Foto Alex versperde hem de weg met zijn polaroidcamera.

'Sodemieter een eind op,' brulde Jack.

De arme portretteur deed een stap opzij voor de onbehouwen Jack. Een clown had een act waarbij hij niet bewoog. Het publiek dromde om een paar natuurschilders. Een verlopen vuurspuwer wachtte zijn beurt af, omgeven door een groepje punks.

In het snelrestaurant vulde de geüniformeerde bediening het dienblad met in veel plastic verpakte consumpties. Op de eerste verdieping had Jack een prima uitzicht over het plein. De clown stond nog steeds in de houding. Het broodje vlees van eerlijk op de pampa's grazende runderen smaakte voortreffelijk naar ketchup. Ondanks dit junkfood had de westerse mens de hoogste levensverwachting.

Een tafel naast hem werd in het zonnetje gezet. Speciaal personeel zong verjaardagsliedjes. De hoeveelheid verpakkingsmateriaal op de tafel was immens. Achter een grote vetplant zaten twee types visburgers te eten. Jack dacht dat het Canadese toeristen waren. Na het nuttigen van het fastfood nam hij de benen, nog voor ze iets in de gaten hadden.

Midden op het Leidseplein stond een donkerblauw arrestantenbusje. De omgeving was vergeven van de

cops. Zeker stront aan de knikker. Hij sloop voorzichtig naar zijn fiets en zette het op een karren langs de grachten. De pleinen moest hij voorlopig maar mijden. Op de Herengracht reden twee auto's achter hem aan. Ze gaven gas en probeerden hem op te jagen. Jack zwenkte zoveel mogelijk de stoep op. Toen hij ook nog een dienstauto op de brug zag, deed hij de snelle escape. In de bocht dook hij met fietsje en al onder een auto en bleef daar rustig liggen. Een uur lang wachtte hij voor hij zijn weg vervolgde.

Op de Rozengracht raakte Jack tot zijn schrik met beide wielen in de tramrails. Er was geen beweging meer in te krijgen. Een tram doemde op. Jack vreesde te worden opgesplitst. Hij had als kind een vrouw gezien wier been was afgesneden door een tram. Het losse been veerde in haar nylonkous toen ze werd weggedragen op de brancard. Nu kon het met hem ook afgelopen zijn. Hij liet het stuur los en tuimelde opzij. Een grote papierwagen denderde voorbij. Op een haartje na werd hij geschept. De woedende tramchauffeur begon tekeer te gaan als een idioot, terwijl Jack over de weg rolde als dolle hond. Hij bereikte de stoep en stond op alsof er niets was gebeurd. Het verkeer zat inmiddels moervast en omstanders probeerden het fietswrak los te wurmen uit de rails.

Jack liep een Turkse snoepwinkel binnen en bestelde een plak halva. Het gaf niet want hij moest toch weer naar de tandarts. Buiten de winkel was de kust niet bepaald veilig. Het wemelde van de smerissen. Zijn fiets was hij kwijt. Hij had het stickertje nog van zijn bel. Waarschijnlijk zat er een zendertje in. Jack plakte het

op een potje jam. Hij gaf de winkeleigenaar honderd gulden en verdween via de achtertuinen. Dat werkte altijd, had hij van de televisie geleerd. De Rotte Rat kon wel even wachten. Hij moest eerst zijn eigen hachje maar eens redden.

27 OP Z'N HEUPEN

Jack begon het op zijn heupen te krijgen. Hij werd nu al weken geschaduwd en afgeluisterd. Alsof hij dat niet in de gaten had. De veiligheidsdienst deed alles om zijn baantje te behouden. Die mafkezen konden behoorlijk paranoïde worden. Niet iedereen accepteerde een omkoopsom. Er waren ook christelijke eikels uit de provincie die in de hoofdstad de smeris speelden. In hun overijver konden ze de zaak flink overhoop gooien. Samen met de FIOD waren ze in staat hele inboedels door te lichten in een mum van tijd. Als ze je te pakken wilden nemen was je leven zuur, bedacht Jack schamper.

Hij wist dat hij vroeg of laat een vuurwapen moest kopen. In België waren ze ongeregistreerd te krijgen in een café op de Vogelmarkt. Hij wilde een pistool waarmee hij vanuit de heup kon schieten. Als hij het op zijn heupen bleef houden, legde hij ze allemaal om. Eén voor één. De inspectie het eerst. Het moest maar eens afgelopen zijn met alle afpersingsmethoden. Die middeleeuwse feodale gewoonte om het volk voor alles te laten op draaien, terwijl het echte grote geld door de industrie naar het buitenland wordt gesluisd. Het was natuurlijk peanuts wat er omging in een landje als Neder-

land. Een lachertje hoe die poppenkast werd gerund.

Maar als ze echt vervelend gingen doen, moest hij wel uitkijken. Als het grof werd, wou hij een rugzak vol kogels hebben, bedacht hij zich. Voor als het eropaan kwam. Daarbij had hij meer nodig dan een kogelvrij vest: een kogelvrije jas, broek, schoenen, pet, sjaal en een bril met kogelvrij glas. Een heel gesjouw als je er dan vandoor wilde gaan.

Hij voelde zich kortom nog niet in staat om zich schietend een weg te banen uit Nederland. Sluiproutes en duikboten kwamen meer in die richting.

Stefano beweerde dat ze onderzeeërs hadden gekregen in ruil voor de eerste zending naar Rusland. Zolang de roebel niks waard bleef, boden ze daar de raarste ruilhandel aan. Jack had zich onmiddellijk geïnteresseerd getoond. Met wat er op zijn rekening stond, kon hij er met gemak twee kopen. In plaats van een abstracte hoop geld in Luxemburg kreeg hij nu tastbaar speelgoed.

Het was allemaal heel simpel. Carlos had laten weten dat Jack even moest onderduiken. Ze zouden hem wel een eindje op weg helpen. In Colombia was het leven niet anders.

Met een rotklap kwam de auto van Stefano tot stilstand tegen een paar dranghekken. De weg bleek afgezet en verderop stonden politiebusjes. Silhouetten bewogen over het dak van Jacks huis. Politiewagens blipten en portofoons ruisten. Haas dít en Haas dát. Het ging over hem: hij was de prooi waarop werd gejaagd, en nu weer dakloos. Wat een stinkstreek. Zijn pand was opgerold zonder slag of stoot. Hij kon moeilijk altijd thuis zijn

voor het geval er ontruiming kwam. Niemand had iets aangekondigd.

Zijn spullen was hij kwijt. Het maakte niet uit. De kamer had hij genoeg volgescheten om te bewegen naar een hygiënischer plek. Nou moest hij ergens anders gaan liggen ruften.

Stefano draaide zijn auto. Of Jack nog spullen wilde halen. Jack stak zijn hoofd uit het raam en keek in het smoel van een mijnwerker. Het was een smeris met een motorhelm. Hij maakte ophef over het dranghek dat was beschadigd. Stefano begreep het onmiddellijk en pakte een paar bankbiljetten. Om het hek te laten bijbuigen. De agent lachte vriendelijk.

Tussen de smeris en de mafia was het ook al dikke mik. Het hele systeem hing als een kluwen bloedzuigers aan elkaar. Allemaal handen op één buik. Het waren altijd weer de armen die ervoor moesten opdraaien, want die hadden niks in de gaten. Die geloofden in andere zaken. Ze hadden wel wat belangrijkers aan hun kop: zij moesten beulen om het geld op te hoesten, zodat de rest lekker kon draaien in hun dienstverlenende sector. Ergens moest het allemaal vandaan komen, dat geld, dacht Jack. Hij had best te doen met de gewone mensen.

28 PARANOIA

Jack liep met het publiek mee Carré binnen en sloop richting toneel. Hij volgde het bordje UITEN kwam in een toiletruimte waar twee heren bezig waren. Na twee

keer een kast ingedoken te zijn, vond hij de artiestenkamer. De deur zat op slot.

'Shit,' flipte Jack en hij herinnerde zich dat zijn vader de gewoonte had zich twee uur in stilte op te sluiten en dat het kamertje alleen openging als ze hem kwamen halen omdat hij op moest. Jack besloot de wacht te houden. Hij moest laten zien hoe goed het hem ging voor hij hem smeerde. Het was dan wel een zogenaamde leuke man, het bleef zijn vader.

Toon had zijn derde en laatste vrouw beloofd nog eenmaal een tournee te maken door Nederland. Na haar dood stortte hij zich volledig op zijn werk om een *Best Of* samen te stellen en op de planken te brengen. Het jaar tweeduizend was nabij; wat zou Nederland zijn zonder Toon? Zowel zijn taalgebruik als zijn humor waren een deel geworden van de cultuur. Zonder het te weten was iedereen een stukje Hermans.

Na zijn topjaren had hij besloten het rustiger aan te doen. Hij trok zich terug in een verwaarloosd interieur waarin pontificaal een prijzenkast schitterde met oorkondes, vergulde dichtbundels en andere trofeeën: een stropdas van The Voice en een stukje gitaar van Eddy Christiani. Op zich was zijn leven een succes geweest. Hij dacht wel eens aan Jacques, die mafkees. Van hem had hij geleerd imbeciel te doen. Al die 'gediggies' waren immers geïnspireerd op het ware leven.

Jack herinnerde zich de musical *Dakpanelen*. Die was uitgelopen op een gigantische mislukking. De ingehuurde dansers kwamen steeds te laat. De dirigent kreeg een auto-ongeluk en de orkestbak bleek een project van het arbeidsbureau te zijn om langdurig werkloze muzi-

kanten aan de slag te krijgen. Het was een bijeengeraapt zootje waarin iemand af en toe op een valse toeter schetterde. De rest kon wel bladmuziek lezen, maar dat maakte het alleen maar erger. Voor het budget kon met geen mogelijkheid worden gewerkt met geroutineerde lui. De voorstelling werd een regelrechte ramp. Toon had er zijn hoofd niet bij. 'Dooie Dakduif,' schreven de kranten. Scènes werden het ook met het personeel: niemand kreeg zijn gage.

Toen liep Ada weg met Jack. In de weekeinden wanneer hij in zijn woonboot zat, miste Toon zijn zoon wel eens bij het vissen. Jacques was goed geweest voor een bescheiden hitje: 'Lou daar ligt een lijster in de la,' bazelde het joch eens tegen de visite. Later bleek het waar te zijn. Hij was gevangen door de poes en had al weken liggen rotten in die la.

Toon had het toevallig ontdekt, want hij rook nooit luchtjes: net als zijn zoon hield hij niet van douchen. Daarom zag hij er altijd zo zweterig uit. Tussen zijn optredens door was hij heel lui. Jack herinnerde zich dat ze nog eenmaal samen een zomer hadden gelogeed bij Oma. Ada wilde niet mee. Toen bleek dat Toon niks zelf kon. Z'n melk moest gekookt en zijn aardappelen geprakt. Het liefst lag hij in zijn vrije tijd alleen maar op een veldbed. En maar yol gepropt willen worden met hapjes. Hij kon echt heel zeurderig zijn tussen zijn shows door.

Als hij niet optrad, sleet hij, net als zijn zoon, zijn dagen mistroostig voor de tv. Beiden vonden er om uiteenlopende redenen geen reet aan. Vroeger was hun familie tenminste nog op de tv. Jacques, oom W.F. Her-

mans en de supermarkt-gigant hulden zich tegenwoordig in stilzwijgen. Ome Willem had zich zelfs teruggetrokken in Parijs. De Hermansen waren bang voor kidnapping.

Jack werd godverdomme weer gevolgd. Vijf quasi-onopvallend geklede mannen keken in zijn richting. Hij besloot terug te gaan naar de zaal. De mannen doken achter hem aan. Nu kende Jack de weg en hij smeedde de kastdeuren open om een voorsprong te krijgen. Hij rende de zaal door naar de garderobe en dook naar de uitgang.

Alles ging zo snel dat postende agenten te verbouwereerd waren om in te grijpen. De deur stond toevallig open en niemand had verwacht dat die gek met zo'n vaart dat gebouw uit zou scheuren. De dranghekken die de weg versperden, verhinderden ze er meteen achteraan te gaan.

'Die kraker is zo glad als een aal,' verzuchtte rechercheur Molenaar.

De man in een duffelse jas peuterde een dropje uit een verkreukelde zak.

'Die moet je vangen in een emmer met snot. Zijn eigen snot, Elsinga, als je begrijpt wat ik bedoel.'

'Ja, meneer Molenaar,' beaamde het mannetje. Ze zaten nu al jaren achter die jongen van Hermans aan, maar steeds pisten ze naast de pot.

Ze hadden Toon voor hem gewaarschuwd. Het leek ze goed om zijn nieuwe tournee te gebruiken als valstrik om Jack uit de tent te lokken. Het zou niet gek zijn het team bij te hand te houden bij de optredens in Zwolle en Oldenzaal. Toon vond het een prima idee: zo kon Jack zijn optredens tenminste niet meer verpesten.

‘Elsinga, reserveer jij eens wat stoelen voor alle volgende voorstellingen.’

‘Ja, meneer Molenaar.’

Jack had ze wel in de gaten en zat inmiddels lang en breed in De Lange Niezel.

Het bleek dat iedereen van de kerngroep dacht dat hij of zij werd gevolgd.

‘Het komt door dat spul,’ riep Ted. ‘Je moet er niet zoveel van gebruiken.’

Iedereen keek elkaar verbaasd aan. Het zou toch niet schadelijk zijn; wat kregen ze nu weer? zag Jack ze denken.

‘Die Carlos en Stefano snuiven niet. Dat is de wet bij de Colombianen. Zelf blijven ze ervan af. Ze maken de anderen verslaafd om erop te verdienen.’

Iedereen voelde zich ineens beetgenomen. Dat was niet eerlijk. Ze hadden dus net alsof gedaan. Ze waren helemaal niet net zo high geweest als zij. Ze imiteerden psychedelisch gedrag.

‘Nou ja, dat moet iedereen zelf weten,’ zei Jack.

Hij liet zich wijsmaken dat alle achtervolgingen pure paranoia waren. Hij was te spaced om erop in te gaan. Zodra hij een wapen had, zou hij zich schietend een uitweg banen uit dit benepen land.

Ted was zo clean als een aap. Die Neanderthaler kon hem aan zijn eerste wapen helpen. Een wapen was per slot van rekening de eerste stap in de evolutie van beest naar mens.

‘Jack, ik wil best wel helpen als je je in de nesten hebt gewerkt, maar met geweld kom je nergens.’

‘Ik heb inderdaad berekend dat het een heel gewicht wordt, zo’n kogelvrije schietuitrusting. Daarom leek mij iets lichters toch beter.’

‘Nee, je moet het helemaal clean zien: die corrupte gemeenteambtenaren hebben allang met de politie bekokstoofd hoe de kraakbeweging te misleiden.’

‘Maar ze weten toch helemaal niks van ons?’

‘Man, de politie heeft natuurlijk ook het RAF-handboek gelezen en passen vast, en tot nu toe succesvol, de verdeel en heers-tactiek toe. Zodra de Colombiaanse mafia de topfiguren in de kraakbeweging heeft geëlimineerd is de strijd gestreden.’

‘Je bedoelt dat ze ons één voor één koud maken?’

‘Of voorlopig het land uit jagen, zoals bij Frits. Zelfs als jullie niks meer doen met de COMOTRADE, zal nog worden toegeslagen. De Gemeente popelt om met allerlei wetten en regeltjes de panden alsnog af te pakken. Met bouw- en woningtoezicht kan alles worden afgekeurd. Die Oosteuropese bouwvakkers hanteerden immers verouderde bouwnormen. Als de boel wordt gesloopt, kan ons bovendien meteen de rekening worden gepresenteerd voor de gifgrond die ongetwijfeld overal onder zit.’

‘Hoe weet jij dat allemaal zo? Werk je soms voor de politie?’ vroeg een radikalinski boos.

‘Nee. Maar sinds mijn ludieke eenmalige zetel in de gemeenteraad bezoek ik nog steeds dezelfde cafés, en zo hoor ik nog wel eens wat,’ verklaarde Ted eerlijk.

De rest mompelde goedkeurend over Ted. Hij had door erbuiten te staan de zaak mooi overzien. Een aantal leden van de kerngroep besloot de situatie weer onder controle te krijgen door de straight-edge punk aan te

hangen: een tijd lang zuiver eten, geen drugs gebruiken en afzien van seks. Jack vroeg zich af wat er dan nog punk aan was. Hij kon maar niet van het goedje afblijven. Het leek zulk leuk spul en het hoorde er helemaal bij. Een leven zonder kon hij zich niet eens meer voorstellen.

‘Dan moet je naar een kliniek,’ zei Maarten, een jonge skatepunk in een te groot leren jasje met studs en prullaria. ‘Mijn vader heeft ook in een kliniek gezeten.’

Gelukkig was Jack geen vader, niet voor zover hij wist, maar het woord kliniek deed een paar sloopstoeters overgaan in zijn hoofd. Met pijn dacht hij terug aan de jaren die hij had doorgebracht in Santpoort. Als enige normale in een kazerne vol gekken. Hij had er in de kelder een drumstel gebouwd van potten en pannen en ging daar als een idioot tekeer. Hij werd gek omdat hij niet weg mocht. En dat alleen maar omdat hij op school niet goed mee kon komen. Het ging hem z'n ene oor in en z'n andere oor uit. Moest hij toch weten. Hij volgde zijn fantasie. Hij maakte zijn dromen waar. En het was gelukt: hele wijken hadden ze overgenomen.

Nu hadden ze een vrijstaat gecreëerd waar met nieuwe werk- en woonvormen kon worden geëxperimenteerd. Hier was het allemaal om te doen geweest. De RAF zou trots zijn. Ja, hij had het gemaakt. Hij hoefde alleen maar een paar jaar onder te duiken. Als ze hem vergeten waren, kwam hij wel weer opdruiven om te genieten van zijn ruim bemeten pensioen. De smerissen zouden zich de haren uit de kop trekken als ze zagen dat de vogel was gevlogen.

Jack bedacht dat hij zijn oma wel eens op kon gaan zoeken. Ze was een geliefd onderduik adres.

Voor Oma's huis scharrelde een verlopen hippie met ingevallen gezicht tussen de vuilniszakken onder de boom. Hij scheurde een zak open en strooide de inhoud rond. Toen ontdekte hij een interessante zak met kledingstukken. De buurvrouw kwam naar buiten en schreeuwde:

'En nou opsodemieteren!'

Ze duwde de freak met volle kracht over de stoep-rand heen. De junkski klapte achterover, voluit op zijn rug, maar wist zich woedend op te hijsen. Tierend en brullend liep hij weer op de zakken af. Nu stond de buurvrouw met haar zoon daar om hem de weg te versperren.

'Opsodemieteren,' werd hem nog eens op niet mis te verstane wijze meegedeeld.

Weer klapte de junkski bijna op zijn bek. Hij taste in zijn zak en haalde een injectienaald te voorschijn.

'Krank, krank!' riep hij en haalde uit.

De burendeinsden terug. Even snel als ze uit hun trapportaal gekomen waren stonden ze er weer in.

'Aids!' brulden ze.

'Hij heb aids,' stamelde de buurvrouw.

'Straks prikt ie nog,' voorspelde haar zoon.

De junkski was inmiddels alweer rustig aan het werk en schudde een andere vuilniszak uit. Hij vond een stok en begon daarmee op de boom te rammen. In de verte stopte een bus met hel verlichte ramen. Die oefende aantrekkingskracht op hem uit. Hij rende naar de achtergang en drong zich vloekend naar binnen. Met zijn

stok vatte hij post aan het achterraut en reed triomfantelijk de buurt uit.

Oma trok het gordijn recht en ging weer naar haar stoel. De gordijnen hingen vol nicotine aan een roestige rails. Op de vensterbank hapte een goudvis in een weckfles bij gebrek aan beter naar lucht. In de tuin gekweekte pompoenen lagen vreedzaam te drogen in een schaal van gevlochten riet. Een zweem van Nepal dreef naar de ramen. Aan de muur sloeg een met noeste handenarbeid gegutste koekoeksklok acht uur.

Oma plakte een haarlok van opa Hermans in een album. Onder de neus van haar man. De snorloze foto was van hun verloving. Sinds ze getrouwd waren had hij een snor laten staan. Er was nooit een foto van gemaakt, want in de oorlog was hij als verzetsman gesneuveld.

‘Zo, nu ziet hij er weer uit zoals ik hem gekend heb,’ zei ze tevreden.

Jack was blij dat hij bij háár zat. Bij Toon Hermans viel er weinig te lachen.

Voor het raam begon een man in overall een slang uit te rollen en de voortuin te bespuiten. Oma opende de voordeur en vroeg kwaad:

‘Wat doet u nu? Vlerk! Dit is mijn tuintje!’

‘Gier van de boer, mevrouw, taak van de wijk,’ zei de man en hij vervolgde op zachte toon: ‘Het is om Russische junkski’s te weren. Door de poeplucht blijven ze op een afstandje. En het is vreselijk vruchtbaar voor de plantjes. Bovendien dekt het de giflaag af.’

De man kon niet weten dat Oma al veertien junkski’s in huis had. Ze vond ze niet erg. Het huis was groot

genoeg. De junkski's moesten geholpen worden en bovendien had ze zo een beetje aanspraak. Als ze wat van dat nieuwe droomsnoep uit de koffiешop op de hoek hadden gehad, waren ze zo mak als lammetjes. Meestal zaten ze samen naar de tv te kijken.

De televisie stond altijd aan. Op de bank en voor het tafeltje lagen de jonge Russen: ondervoede Kafka's en metalistica's met zwarte hardrock t-shirts en blonde dreads. Oma was blij dat Jack een beetje kon werken als oppas voor haar stoned gasten. De eerste van hen was hangend onder een goederenwagon uit Kiel gekomen. Hij had een nacht onopgemerkt liggen rillen onder een struik in de tuin en moest nog steeds worden verzorgd. De tweede was ze in de supermarkt tegengekomen waar hij stiekem stond te eten uit een pak muesli. Daarna vond ze haar junkski's totaal verkommerd onder viaducten en in portieken. Ze was door gegaan met het opvangen van buitenlandse gasten tot haar huis vol was. Nu lagen ze stoned voor de haard. Oma vond het best, alles was beter dan een bejaardenhuis.

Er schoot een annonce voorbij. Het was een soort vergelijkende warentest. Een man vertelde op een babbelbox hoe vaak hij het deed en hoe groot hij was. Oma vond er geen moer aan. De jongens die stoned over de grond rolden, vonden het daarentegen prachtig. Jack nam een koekje uit een Delftsblauwe trommel. Hij kreeg het verlichte idee om boer te worden en stelde zich voor hoe hij melk uit een koe zou wringen en het op zou klutsen tot yoghurt en kaas. Heerlijke levende have. Wat een rijkdom zou het zijn om twintig geiten te hebben.

Op tv werd gerept over hongerige Polen. Becquerelmeters. Kokende korstmossen in pannen van Lappen. Paddestoelen en landkaarten. Klungelende Russen in ontbonden kaders. De dupe van Tsjernobyl.

‘Sta nou eindelijk eens stil,’ zei Jack terwijl hij de beelden met een rotgang voorbij zag zoeven.

Hij pakte de zapper af. De junkski’s waren verzot op de afstandsbediening. De godganse dag speelden ze met het ding. Er was voor de illegalen ook niet veel anders te doen dan binnen blijven en tv kijken. Bovendien had Jack genoeg snoepgoed meegenomen om ze zoet te houden voor maanden. Dag en nacht spaceden ze voor de beeldbuis en gebruikten de zapper als knipperlichtbesturing.

In het nieuws ging het over een nota van de Amsterdamse Gemeente aan een stadsdeelraad. Eerst zou die volgens de deelraad al weken onderweg zijn en nu namen ze er geen nota van. Ze weigerden hem te lezen. Ze accepteerden het toontje niet, want het was ze te belerend. Ze wilden onafhankelijkheid. Net als Kroatië en andere provincies. Door de politie werden ze gesommeerd de nota te behandelen. Hij handelde over verkwanseling van gemeentebezit. Op straffe van hechtenis moesten ze binnen vierentwintig uur reageren.

Een enorme ventilator kwam in beeld. Ernaast stond een boer in een hoop haksel. Het ging over... Jack moest de afstandsbediening weer afstaan. Op een ander net werd een Romeins kamp overvallen. Een legioen stoof verslagen uiteen. Degene die voor leider moest doorgaan zou gevangengenomen worden en werd wreed vervolgd.

Het programma *Opsporing Verzocht* begon. Het kom-

mervolle hoofd van de presentator verscheen in beeld. Deze kondigde aan dat de hulp van de kijker hard nodig was bij een aantal interessante en onoplosbare misdaden. Dat wordt weer leerzaam, dacht Jack en maande de junkski's tot stilte. De toegeknepen stem van de presentator knauwde door de kamer.

'De nu volgende film wordt op de politieacademie gebruikt voor onderricht. Hij is bedoeld om het opsporingswerk te verbeteren. Ondanks de opnames is het de recherche echter nog niet gelukt deze dader te arresteren. Let u goed op de blonde jongeman telkens midden in het beeld.'

Jack zag zichzelf op tv. Hij keek het even aan en besloot Oma niet te roepen. In de videofilm was te zien wat voor een laflul hij eigenlijk was. Hij viel wel twintig keer door de mand. De aanslagen waren zo dom dat een kind het al beter kon. Een alarm werd niet onklaar gemaakt, nee: het werd in een keer opgeblazen. Winkeliefstallen waren zo duidelijk dat het wel demonstraties leken van onbenul. Jack wist dat het geen poppestront was wat hij boven zijn hoofd had hangen. Hij was er gloeiend maar dan ook gloeiend bij. Flink de lul. Dat kon men wel stellen. Hoe ver hij met zijn nek in de stront zat wist alleen zijn advocaat, en die was voortvluchtig. Met de kas.

Gelukkig hadden de junkski's het programma bekeken en hem niet herkend. Oma liep de kamer in met een brief. Hij kwam van verre familie; of hun dochter bij haar op kamers mocht. Ze zou in de buurt komen studeren en kon geen kamer vinden. Het was maar tijdelijk en geld was geen probleem. De brief werd begeleid door

een foto van de aankomende kunsthistoriestudente Julia. Ze was blond en ietsje gezet.

Er werd aangebeld. Een magere junksi stond voor de deur. Oma wilde al naar de keuken gaan om wat van Jacks snoepjes voor hem te halen maar hij overhandigde haar een brief. De brief stak schril af tegen die van haar achternichtje. Er stond maar een woord op: Oma's adres, terwijl die van Julia bomvol stond. Oma kreeg medelijden met de junksi en besloot haar veldbed op te offeren.

'Als je een stukje stoff voor mijn kleinzoon Sjaak gaat halen, mag je blijven,' zei ze om hem te testen en ze gaf hem een geeltje.

Even later lagen hij en Jack met rode Libanon voor de tv.

30 HET HAZEPAD

Plotseling verscheen de ME bij Oma voor het raam. Jack sprong op en rende naar de keuken. Hij koos snel het hazepad door de tuin van de bureu. Vanuit het huis hoorde hij ruwe kreten, brekende voorwerpen en gillen. Oma wuifde vanaf het balkon. Hij zag nog net hoe ze hem dekte en een agent afleidde door een natte handdoek voor diens neus op te hangen aan de waslijn.

Jack sprintte de laan uit. De straten krioelden van de politieauto's. In een winkelcentrum pikte hij ongezien een petje. Daar stond een telefooncel. Gelukkig had hij nog wisselgeld. Hij besloot Ted te bellen. Die kon hem ophalen. Hij moest spoorloos verdwijnen.

'Ted?'

'Sstt. We zijn niet alleen op de lijn.'

'Misschien ligt het aan deze telefooncel. Je moet me onmiddellijk komen halen.'

'Het werd tijd. Kun je voorzichtig aangeven waar je zit?'

'Ja, bij Oma in de buurt. Ik ga nu naar het plekje waar we wel eens oefenden met onze boemerangs. Weet je waar?'

'Het is jaren geleden.'

'Ken je de plaatsnaam?'

'Ja, maar er luistert iemand mee. Wat moet ik nu doen?'

'Let op: je zou je hersens moeten luchten. Dan zou je het relaxed overzien. De schicht zit op de top en ziet geen luistervinken maar konijnen...'

De pieptoon beëindigde de spreektijd. Jack was door zijn laatste kwartje. Hij verliet de cel en zigzagde het dorp uit tot hij zeker wist dat hij niet werd gevolgd. Hij zette het op een joggen en koos voor steeds kleinere weggetjes. Op het laatst kroop hij door dichtgegroeide struiken. In de verte gromde een autoweg. Hij rausde dwars door de duinen. Als een Indiaan sloop hij door de bosjes. Op de top van een heuvel hield hij stil.

Jack stond op een door struiken overwoekerde uitkijkpost. Beneden, onder aan de door de natuur heroverde duintrap lag een onverhard pad. Aan het einde van dit pad, voorbij de bomen in de verte, was de autoweg. Jaren geleden kwamen Ted en hij hier vaak. Toen zaten ze samen bij Oma ondergedoken nadat ze zich te heftig hadden gedragen op een veel ge-

fotografeerde rel. Ted moest het zich herinneren.

Een hevig gesnuif klonk uit de bosjes. Jack schrok zich rot. Een jogger hijgde voorbij het duin. Zijn armen flapperden om hem heen. Hij leek een waanzinnige die vluchtte uit het schilderij van de ondergaande zon.

Het werd donker. Jack ging languit op zijn buik op de bank liggen en staarde naar het oplichtende pad. Het schelpengruis schitterde wit in het schijnsel van de maan. Jack peinsde over Zuid-Amerika: de mafia, de overwinning van rechts en de laatste marxistische organisatie Het Lichtend Pad. Hij voelde zich een wandelaar op het lichtende pad. De meeste revolutionairen waren wandelaars. Men sjouwde wat af. Mao had zich bijvoorbeeld de kolere gelopen om de Kwo Min Tang te ontwijken. Fidel beende Cuba over en Che had half Zuid-Amerika onder zijn zolen. Alleen Jezus had een ezel. Maar die had hij dan ook echt nodig.

Er verscheen een lichtpuntje aan de kop van het pad. Twee lampen kwamen langzaam dichterbij. Snel dook Jack achter de bank in het struweel. De banden knerpten over het schelpenpad. De motor maakte geen geluid. Het werd stil. Een portier klikte zachtjes dicht. Iemand sloop omhoog. De voetstappen schuifelden op de uitkijkpost.

‘Kom maar tevoorschijn.’

‘Ha, je wist het.’ Jack ritselde uit de bosjes.

‘Ik had de hele heenweg om je cryptogram op te lossen.’

‘Ben je gevolgd? Kan je een blow draaien?’

‘Nee je kunt beter clean blijven. Er is geen weg terug: ze zijn iedereen aan het oprollen.’

'Dacht ik al. De ME was bij mijn Oma. We moeten hier weg.'

'Relaxed. Hier is het nog het safest. Er is een inval gedaan in alle panden van Vredeswonen. De complete administratie is in beslag genomen. Een aantal bewoners is gearresteerd. We zijn maanden geschaduwd. Iedereen die over is, slaat op de vlucht. Je had mazzel dat je me trof. Ik was net spullen pakken toen je belde. Bereid je maar vast voor, want we lopen op schema. Toen jij belde, zat iedereen die over is al zenuwachtig te wachten op vervoer naar de onderzeeër.'

'Het is mijn boot. Wat moet ik met al die lui?'

'Je schip is groot genoeg. Zeeën van plaats. Er kan honderd man bemanning in.'

'Hoe moet ik dat ding varen?'

'We hebben er instructiebemanning uit Kiev bij gekregen. Zij leiden ons op en over drie maanden zetten we die gasten weer aan wal in Kiev. We rijden nu naar IJmuiden. Daar gaan we aan boord van een vissersschip en dat brengt ons buitengaats. Midden op zee ligt de duikboot afgemeerd. Alleen de zeehonden hebben ons in de gaten. Als we doorrijden zijn we er tegelijk met de achterban.'

'Jezus Christus!' vloekte Jack terwijl hij in de auto kroop. 'Konden ze niet met een andere onderzeeër?'

'Jij bent de enige die er een heeft. En dat alleen omdat het Russische leger ervanaf moest. Dat ding lag als een restant uit de Koude Oorlog weg te roesten in Wladivostok. Sinds perestrojka is het leger zich aan het ontmantelen.'

'We gaan dus met de hele beweging op pad, halen

bij iedere haven autonomen op en stichten een nieuwe staat op een onbewoond eiland. Of we vragen ergens asiel aan.'

'Niet zo snel. We moeten onderduiken en niet opduiken in de pers.'

'Jammer dat we geen geld hebben.'

'Als alles volgens plan gaat komt Aad straight uit Luxemburg. Hij schijnt in de penarie te zitten en had het over zijn waardevolle lading. Hij heeft daar toch een kluis gehuurd?'

'Maar waarom zou Aad naar ons toekomen. Ik krijg nog geld van hem. Veel geld.'

'De grenzen gaan sluiten.'

'Die gingen toch juist open?'

'Binnen Europa. Maar Aad wil een lift naar de overkant van de oceaan.'

'Shit. Hij wil 'm smeren met de poet. Gas Ted. Op naar IJmuiden. Hij heeft genoeg poen om de hele haven leeg te kopen. Hij mag ons niet ontsnappen.'

31 BUNKERMENTALITEIT

Jack en Ted kwamen aan de uiterste rand van het Europese continent. Ze konden niet verder westwaarts. Generaties waren ze voorgegaan; starend over de golven hoopten ze op een betere wereld achter de horizon.

In zijn rug voelde Jack de koele lucht stromen uit de openingen van bunkers uit de Tweede Wereldoorlog. De scherpe zeewind zorgde ervoor dat ze niet bealdden maar wit uitgeslagen bleven als nieuw beton. De arche-

ologische resten van een terreurbewind staken half ondergestoven uit het zand. De meeste waren niet meer dan een aanvulling op de zeewering. Jack constateerde verbaasd dat de Duitsers de enige buitenlanders waren die zich hadden beziggehouden met de Nederlandse kustversterking.

Hij keek naar de kolossale U-boot-bunker. Het leek op een neergestorte Zeppelin. Of het longhouse van een Eskimo-stam. Nu was hij zogenaamd in gebruik als fabriek van een vaag bedrijf dat booreilanden bevoorradde. Ton-zware zakken wit poeder vulden het terrein rond de super-iglo. Het gonsde van de geruchten over chemische opslag en andere voor de gezondheid kwalijke zaken, zodat niemand er graag ging rondneuzen.

Het was een onneembaar bastion, een autonoom ding, een taai bouwwerk: aan het einde van de oorlog hadden ze geprobeerd het te bombarderen, maar de U-boot-bunker bleef heel. Het weerstond geallieerde beschietingen en afbraakpogingen tijdens de wederopbouw. Alle geweld de bunker aangedaan leverde slechts een kleine barst op.

Jack zou de bunker willen gebruiken als stalling voor zijn onderzeeër. Misschien kon hij hem kopen. Er zou niets mooiers zijn dan heerlijk aan zee wonen in een gebouw wat ze nooit konden afbreken. Maar het enige wat Jack nog te doen stond, was vluchten en ongrijpbaar zijn. Hij had geen bunkermentaliteit.

Het werd hem duidelijk dat de bunker bezit was van de COMOTRADE. De lading uit de Colombiaanse schepen werd op zee overgeladen op een schip dat onopvallend IJmuiden in en uit kon varen. Aan de bunkeringang

was een kleine haven. Direct aan zee binnen de pier en ver van de douane. De plek smeekte gewoon om smokkelaars.

Aan de westzijde was een openbaar parkeerterrein waar 's avonds altijd zaken uit kleine bootjes werden overgeladen in personenauto's. Het traditionele vistuig leek slechts een vermomming. Iedere sportvisser deed verdacht. IJmuiden was de Zeedijk van het havengebied.

32 ILLEGALE VRACHT

In de haven van de bunker tufte een viskotter binnen. Een paar arbeiders met broeken vol teer sprongen op de kade. Er zat vast heel wat voor ze in, want ze hielden hun mond. De kapitein was een zwijgzame zeebonk met een geel oliejak over zijn coltrui. Ted liep nerveus sigaretten rokend te ijsberen. Non-stop keek hij van de haven naar zijn horloge en blikte rond over de weg en de duinen.

Een groep wandelaars verscheen om de bocht, silhouetten van landverhuizers met stokken, rugzakken, tassen, koffers, kinderen en honden. Ruwe vloeken werden in flarden aangedragen op de wind. Het klonk als een woedend leger dat zich verslagen terugtrekt. Ze kwamen steeds dichterbij en toch bleven hun vormen zwart. Zelfs toen Jack kleuren begon te onderscheiden in hun gezichten. Hij herkende de halve Lange Niezel. Zij hem ook. Ze renden, wankelend onder alle bagage, op hem af. Jack ontdekte dat ze niet naar hem keken maar hun blik fixeerden op het vissersschip achter hem.

Daar stond Ted te onderhandelen met de bootman terwijl hij op zijn horloge wees en met zijn arm zwaaide richting Amsterdam.

Jack volgde Teds blik over het water. Als een aasgier wachtte hij op Aad. De mensen van De Lange Niezel ploften neer. Ze haptten naar adem en zweet gutste over hun vertrokken gezichten. Dankbaar gaven ze elkaar de waterfles door. Ze hadden de hele nacht gelopen. Op het strand waren zelfs hun schoenen bagage geworden. De honden piepten naar lucht met gesperde kaken en hun tongen hing ver uit hun bekken.

‘Die honden kunnen niet mee. Ze moeten hier blijven,’ zei Jack.

‘Waarom?’ vroeg een meisje in een zwarte vleermuisjurk.

‘In de onderzeeër kunnen ze niet worden uitgelaten, er valt niks te bewaken en ze verbruiken te veel zuurstof,’ verduidelijkte Jack wijzend op een hijgende herdershond.

‘Ze eten afval, kunnen je warm houden en maken je aan het lachen,’ zei het meisje en ze aaide een grote zwarte bastaard die zich angstig tegen haar aandrukte.

‘Ik heb het van tevoren gezegd: het kan echt niet. Het zou ook vreselijk zielig zijn, ze kunnen wel maanden in kunstlicht opgesloten moeten zitten,’ verduidelijkte Ted die verbaasd was komen toelopen op de roedel.

‘Dan blijf ik hier,’ besloot het meisje vastberaden. ‘Ik laat mijn hond niet achter.’

‘Wil je dan ook zolang op mijn hond passen? Ik zal je het je vergoeden,’ zei ander meisje en meteen begon ze geld te zoeken in haar bagage.

Een stelletje keek beteuterd naar hun mottige bouwier.

Hij was ziek en ze konden hem niet alleen laten.

‘Als je wordt opgepakt, stoppen ze hem toch ook in een asiel,’ merkte Jack op. ‘Merkwaardig dat de mensen hun leven op het spel zetten voor een hond.’

‘Dat zou mijn hond ook voor zijn baas doen,’ beet de baas van de zieke bouvier Jack pissig toe.

De enthousiastste jongens en meisjes zeulden de bagage aan boord.

Een vroege IJmuidenaar riep naar de kapitein: ‘Zo schipper, ga je dat tuig in zee dumpen?’

‘Hou je d'r buiten Jan.’

Jack hoorde de kapitein voor het eerst praten. De man zou inderdaad wel zijn kostje verdienen met illegale dumpingen. Het zou hem er in ieder geval van weerhouden ze aan te geven.

De kleine vissersschepen waren bijna allemaal weggesard door de overheid. Wie niet met een super-lening een groter schip kon kopen, moest zich aan een laag vis-quotum houden. Zo gingen de kleine vissers failliet. Als er geen beslag op hun schip was gelegd, probeerden de meesten zich te redden met het rondtoeren van toeristen of met illegale acties.

Een bende ronkende motoren en opgevoerde brommertjes zwenkten het pekelterrein op, gevolgd door een fietser die werd voortgetrokken door een brommer.

Een landrover crosste achter ze aan als bezemwagen. Het eerste wat uitstapte was een krat pils gedragen door de nieuwe bardame. De Rotte Rat was gearriveerd.

‘Is de harde kern er nog niet? Ze zouden met de boot komen en we zagen de boot stilliggen voor de sluisen,’ galmde een van de motorrijders door de duinpan.

Even later reed de bus langs. Iedereen zwaaide. De complete Staatsliedenbuurt stond opeengepakt in de anders bij dit eindpunt meestal lege bus.

33 OPERATIE NOACH

Het geroezemoes van de krakers werd doorbroken door het gepruttel van een motorbootje. Het vaartuigje lag tot de rand in het water en was gevuld met de harde kern en aanhang.

In Amsterdam zat de harde kern nog ruim, anders hadden ze wel een grotere boot gekozen. Onderweg langs het westelijk havengebied stuitten ze echter op een stel desperate stadsnomaden.

Ook deze door Europa zwervende hobo's waren via de kraakbeweging ingezet voor de COMOTRADE. Ze wuifden langs de kade met hun vlaggen waarop pictografische leuzen stonden: gebalde vuisten, gebroken geweren, prikkeldraad, hamers en sikkels, of de omcirkelde letters A. De harde kern kon moeilijk volhouden dat ze een zwaaidemo kregen. Een wakkere demo-er had snel met spuitbus een oproep op een doek gespoten: 'Pik ons op.'

Wat de autonomen betrof was Operatie Noach begonnen. Het was de hoogste tijd om het ruime sop te kiezen. De anarchistische bootvluchtelingen keken verlangend uit naar de IJmuidense kade. Urenlang hadden ze in spanning gezeten zonder beweging. Contact met het vaste land kon leiden tot arrestatie. De politie was echter niet op het idee gekomen om de autonomen te gaan

zoeken in recreatiegebieden. Elk politie-achtig voertuig langs het Noordzeekanaal bleek een particulier die gewoon op weg was naar zijn eigen zaken. Voor de sluizen hadden ze bagger gescheten. Iedereen had elkaar onderweg geïnspecteerd op raar haar en andere cult-verschijnselen. De verzameling zogenaamd normale petjes en hoofddoeken had een lachwekkende uitwerking gehad op de voetgangers en fietsers die voorbij liepen over de gesloten sluis.

Jack werd zenuwachtig. De toevloed van autonomen kon niet onopgemerkt zijn gebleven in IJmuiden. Hij hoopte maar dat de bevolking het juttersbloed liet spreken en deed alsof ze van niets wisten. De autonome kreten galmden over de haven. Jack voelde zich nooit prettig wanneer hij afhankelijk werd. Hij was er liever stil tussenuit geknepen en wierp kwade blikken naar Ted.

Ted ontweek Jack en hield zich bezig met de inschepping van de enorme berg bagage: gitaren, versterkers, schildersezels, tweewielers, rollen papier, computers, stencilmachines: alles moest mee. Hij kreeg het even te kwaad toen hij een meisje de fax van De Lange Niezel uit de auto zag tillen.

‘Hé, we slepen geen telefoonkabel achter ons aan. Dumpen dat ding,’ eiste Jack.

‘Ja maar er zitten handige onderdelen in,’ piepte het meisje. ‘Met een stel walkie-talkies bouw ik hem zo om dat hij faxen stuurt naar de wal.’

Jack zag dat het zinloos was te protesteren. Het gevoel becroop hem dat hij maanden opgesloten zou moeten zitten in één ruim vol workshop-idioten. Waarom namen

ze al die troep mee, vroeg Jack zich af, terwijl hij in zijn zak alleen het lipje van een frisdrankblikje voelde. Verder had hij niets bij zich. Alle geld was verdwenen. Hij kon niets doen dan zich met de meute laten inschepen. Onrustig hield hij de omgeving in de gaten. Hij rook onraad. Zijn zintuigen waren ingesteld op het aanvoelen van de aanwezigheid van politie. Hij vond het te stil in de omgeving.

‘Ted, iedereen moet nu aan boord. We mogen geen tijd meer verliezen.’

‘En het geld van Aad dan?’

‘Niet ten koste van de vrijheid. Meestal komen vluchtelingen niet vooruit als ze vasthouden aan hun bezit,’ citeerde Jack uit zijn handboek, dat hij ook had moeten achterlaten.

34 HALLUCINATIE

Aad kwam aanstuiven in zijn sportwagen. Achterin had hij een koffer vol bankbiljetten. Hij was direct uit Luxemburg doorgescheurd naar IJmuiden. Bij de Europese controlepunten, de voormalige grensposten, werden alle auto's aangehouden. Het was hem gelukt via oude smokkelroutes ongezien door te dringen in Nederland. De omweg had meer tijd genomen dan geplanned.

Een uur was verstreken. Jack zag de bus weer langskomen. Opnieuw begon iedereen te springen en te zwaaien. De vissersboot was vol. De loopplank werd ingehaald.

Van de bushalte kwamen mensen aangerend. Jack

ontdekte iemand die sprekend leek op Annet. Het werd hem wazig voor de ogen. Hij meende last te hebben van een hallucinatie en deinsde achteruit op de boot. Ted gooide snel een touw om de meerpaal. Annet sprintte springlevend de kade over en sprong aan boord.

Jack was superblij en verbaasd. Hij kon niet kiezen tussen haar zoenen of bekijken.

‘Maar wie zit dan in dat blok beton uit De Rat?’

‘Dat beton? O, dat hadden de Poolse bouwvakkers over. Ik wilde de ratteholen in de keldervloer dichtten.’

‘Maar dat zijn onze mascottes. Hoe kon je...’

‘Nou, die enge beesten leven toch nog, want die eikels dumpten de troep in een lege kist. Ik kon het er nog net op tijd uit gooien maar het was helaas al een blok. Waarom dacht je dat ik daarin zat?’

‘We hebben je jekkie ernaast gevonden.’

‘Lag dat daar? Ik heb me suf gezocht. Ik ben zonder jas met de COMOTRADE vertrokken naar Moskou.’

‘Maar van wie was dan dat lijk?’

‘Als er een lijk was, weet ik van niets.’

Om de hoek kwam een politiegolfje aanscheuren. Niemand kon er nog bij aan boord. De tros werd opnieuw losgegooid en de scheepsschroef woelde in het water van de haven.

‘De autosleutels. Vang,’ riep Aad en wierp ze naar de achterblijvers op de kade. Over de weg verscheen een tiental ME-busjes. Na kort gepruttel schoot de vissersschuit vooruit. Jack pakte Annet nog steviger beet.

'Verraders. Lafaards. Wacht op ons.'

De autonomen die de boot hadden gemist, zwaaiden woest met hun vuisten. De ME jakkerde achter ze aan. De logge busjes waren duidelijk bedoeld voor stadsacties. In de natuur konden ze niemand klemrijden. De autonomen verlieten de weg en rolden de duinen af. Ze holden over het strand naar de Zuidpier. Buiten adem omdat ze niet meer waren gewend aan hardloopwedstrijden met volle bepakking. De bemoeienis met de COMOTRADE eiste op alle fronten zijn tol.

De busjes wachtten tot de toegang tot het strand was vrijgemaakt van versperringstonnen, reclameborden en terrasmeubilair. De autonomen gooiden het zware hek halverwege de pier op slot. Achter het hek renden ze verder naar het einde van de pier waar een vuurtorentje stond.

De ME scheurde de betonnen goot op en kwam abrupt tot stilstand voor het hek. Als ingeblikte blauwe haringen op een lopende band zat het peloton in de busjes. De voorste twee mannen stonden te klooien met het slot van het hek.

De autonomen hielden nu gelijke tred met de vissersschuit. Ze wuifden en riepen. De wind droeg flarden onverstaanbare kreten naar zee. Een groepje confisqueerde een roeiboort van een sportvisser. Als een gek roeiden ze naar de coaster. Die kon niet uit de vaargeul of op het slome sloepje wachten.

De ME had het hek inmiddels open gekregen. De busjes karden naar de kop van de pier. Het was eb.

De autonomen klauterden lenig aan de strandkant van de pier af. De ME had het nakijken. Ze hadden zichzelf klem gezet in een onmogelijke parkeersituatie. Een paar busjes manoeuvreerden moeizaam achteruit. Eenmaal van de pier af ploegden de wielen van de busjes door het mulle zand. Na een paar meter zat de boel moervast.

De zee had het langs de hele kust afgekalfde zand aangespoeld bij de Zuidpier. De autonomen waaierden uit over het aangeslibde niemandsland en holden naar de strandhuisjes aan de zeereep. Kuddes grote honden dolden heen en weer tussen de vluchtenden.

‘Komt wel goed. Ze kunnen in de huisjes schuilen,’ zei Aad. ‘Die houten pioniershutten zijn van vrijbuiters.’

De ME had meer oog voor de spectaculaire ontsnapping van Jack en consorten. Sirenes loeiden. De race tussen de coaster en de ME naar de kop van de pier, was een ongelijke. De manschappen sprongen uit de busjes en legden hun geweren aan. De traangasgranaten ploften in zee. Rookwolken waaiden over het water. Buiten schootsafstand ontweken de geuzen de saluutschoten van de hermandad.

Op de omgebouwde FM-radio van een van de krakers hoorde Jack de politie stuntelen.

‘Hoofdbureau. Hier Elsinga. De vogel, herstel, de Haas is gevlogen. Ik sta hier met hoofdinspecteur Molenaar ter plaatse. Kan de Kustwacht hier misschien komen?’

‘Hier HB. Het lijkt me verstandiger om de Rijkspolitie in te seinen.’

‘Nou, hoe dan ook, we willen een politievaartuig ter plaatse HB.’

'RP wordt gebeld.'

'Kan er dan ook een pakje sigaretten worden meegenomen? De hoofdinspecteur is van schrik weer gaan roken, HB.'

'Wil je het kort houden, Elsinga.'

Door een verrekijker zag Jack Elsinga bij een busje freaken met een mobilfoon. Molenaar leunde tegen het vuurtorentje en kauwde op een stokje. Elsinga liep op hem af en maakte gebaren. Molenaar smeed het stokje woedend op de grond. De radio kraakte weer.

'IJmuiden, HB.'

'IJmuiden, zegt u 't maar.'

'D'r is hier zojuist aangifte gedaan door een sportvisser. Zijn roeiboort zou zijn gekaapt door een leger Amsterdamse krakers. Hij zei ook dat het strand vol stond met mensen uit uw district, klopt dat, HB?'

'Klopt. En die roeiboort mag u wat ons betreft zelf gaan zoeken.'

'We dachten dat u toch een mannetje over had. We hebben hier zo snel niet iemand die de haven uit kan kammen, HB.'

'Laat maar zitten. Die kaping is al een tijdje geleden IJmuiden.'

'Dat hadden we al begrepen. Die sloep spoelt binnenkort wel ergens aan, HB.'

Jack draaide door naar het nieuwsbulletin van het ANP. De spectaculaire ontsnapping was al bekend.

'Het is de krakers weer eens gelukt. De politie had het nakijken. In Amsterdam is de recherche nog bezig met het doorzoeken van de panden. De kosten van de actie worden geschat op anderhalf miljoen. De Gemeente

wil proberen dit bedrag te verhalen op de bank van de krakers.'

Jack lachte zich suf. Hij had van Aad zojuist een nieuw pasje gekregen en het afschrift gezien van de geheime bankrekening op Sint Maarten. Ze zouden onderduiken tot de kust weer veilig was.

36 HET SCHUIM DER AARDE

Het was heilig en fris op de open zee. De autonomen aan boord van het vissersschip genoten van de ochtendzon. In het kielzog vlogen meeuwen boven het schuim der aarde op zoek naar wat werd losgewoeld. Iedereen zweeg. Het gezelschap deinde over de golven. De motor gaf met snelle hakkepofjes het ritme aan van een opgejaagde hartslag. Gespannen keek de harde kern naar de kust. De ME-busjes leken inmiddels aangespoelde vaten en werden snel verkleind tot donkere stukjes wrak-hout. Het groen van het helmgras was al niet meer herkenbaar en even later kon Jack ook de zwarte rand ME-ers langs de vloedlijn niet meer onderscheiden. De grauwegele duinen sloten zich tot een dunne lijn. Alleen aan de verkleurde lucht boven de Hoogovens was nog te zien waar IJmuiden zich bevond.

Er was verdomme toch een hond mee aan boord gekomen en deze doorbrak nu de stilte met geblaf naar de vogels. Jack overwoog de viervoetige verstekeling overboord te gooien. Hij pakte het bakbeest bij zijn nekvel en sleurde hem naar de reling. Een gebrul brak los. Ze zaten allemaal in het zelfde schuitje en nu was ieder-

een ineens tegen Jack. En dat alles alleen maar om die rothond. Honden: hij haatte ze. Altijd dat uitgelaten gedoe om niets, dat stuntelige gekwijn en die slaafse verwachtingsvolle blik naar alles wat eten had... Jack was een echte autonoom: hij moest niets hebben van afhankelijkheid.

De eigenaar van de hond gaf Jack een klap voor zijn bek. Door de ferme kaakstoot sloeg Jack tegen het dek. Annet schoot toe en ontfermde zich over Jacks gezicht.

‘Laat maar. Misschien gaat hij vanzelf dood,’ fluisterde ze in zijn oor, lebberend over zijn huidvet.

De krakersvoorman lag perplex in haar armen. Iedereen rommelde in de bagage. Alleen Aad bleef doodstil zitten op zijn koffer met geld. Alles wat minutieus was weggestouwd, werd tevoorschijn gehaald. Eindelijk vonden ze wat ze zochten: de geheime voorraad hondevoer. Een paar kisten vol blikken vlees afkomstig uit de ruilhandel van de COMOTRADE. Terwijl Annet nog steeds Jacks wonden likte, was de hond het middelpunt van ieders aandacht. Met veel liefde wrikte een punk een blikje open om het dier te troosten met de inhoud. Vol afschuw deinsde hij achteruit; de hapklare brokjes bleken stukjes Kraker Frits. Kokhalzend hingen diegenen met de zwakste magen over de reling.

‘Zie je nou waar een hond niet al goed voor is?’ zeikte een meisje tegen Jack, wiens hoofd al was verdoofd door de pijn van de klap.

‘Maar we kunnen Frits moeilijk opvoeren aan de hond,’ stelde de punk nuchter.

‘We moeten hem een zeemansgraf geven.’

‘Ach kom,’ zei Annet die dankzij haar vrijer niets meer

vies vond en het blikje van dichtbij bekeek. 'Volgens mij hebben jullie nu al last van zoutwaterkolder... Kijk het is gewoon zwijnevlees met varkenshaar erop.'

Ze viste met haar vinger een brokje omhoog, zwaaide het rond voor een ieders neus en zwiepte het in zee.

De meeuwen doken er meteen op af.

'Jij kan mooi lullen, maar je bent niet te vertrouwen,' bitste de punk.

'Pardon?' siste Annet.

'Wie zat er dan in het blok beton?' zanikte zijn vriendin beschuldigend mee.

'Een dode ME-er, nou goed?' verklaarde Annet zuur over haar schouder terwijl ze zich weer naar de arme Jack boog.

'Geef dat beest nou maar te eten,' bromde Aad met een knik naar het kwispelende mormel dat de oorzaak was van alle ellende.

'En Frits dan?' vroeg de punk verbaasd met het blikje in zijn hand.

'Die is in Roemenië aan het golfen met Graaf Dracula,' kermde Jack in een poging zijn mond te bewegen.

'Mensen, laten we niet gaan stressen,' opperde Ted. 'Positief blijven. Anders dump ik jullie op Groenland om af te koelen en gaan we niet naar de grote Punk-jamboree op Newfoundland.'

'Gaan we naar een feest?' vroeg iedereen enthousiast.

'Ja. Het is volgende maand Sid Vicious-dag.'

Het bier was ook terecht. De sfeer zat er weer in. Alleen Jack en Annet hadden zich pissig teruggetrokken in het ruim.

In het vooronder hoorden ze wat kinderen spelen.

Twee kleine hummeltjes kwamen zachtjes fluisterend naderbij geslopen. De oudste, amper drie turven hoog, siste iets tegen zijn nog kleinere zusje. Jack en Annet zaten te vrijen op wat zakken en negeerden ze.

‘Nu!’ zei het jongetje tegen zijn zusje.

Jack keek op: wat ging er nou weer gebeuren? Annet voelde hem schrikken. De twee kinderen kwamen op ze af gelopen met enorme fileermessen dreigend voor zich uitgestoken.

‘Nu gaan we je doden,’ gromde het jongetje tegen Jack.

Annet dook angstig opzij. Jack zat in de piepzak. De mespunten prikten vlak voor hem in de lucht. Het meisje dreutelde naast naar haar broertje en deed hem in alles na. Zodoende was ze afgeleid. Annet greep haar snel bij de pols en zwiepte haar omhoog. Het mes viel. Haar broertje bukte zich. Jack plantte zijn voet op het onderarmpje. Het jochie bezeerde zich. De smurfjes zetten het op een huilen.

Gelukkig waren er geen ernstige verwondingen opgelopen. Nog natrillend jaagde Jack de kids het dek op. Het jongetje keek hangend aan de ladder nog even om naar het ruim.

‘We krijgen je nog wel als we groot zijn,’ treiterde de feut met toegeknepen oogjes.

‘Dat worden jullie toch nooit,’ riep Jack terug.

‘Waarom niet? Wedden van wel,’ daagde het onverschrokken wurm Jack uit.

‘Omdat jullie straks in een onderzeeër gaan. Onder water groeien geen dingen die van het land komen. Jullie worden nooit meer groter!’ bulderde Jack.

Loeiend als sirenes renden de kotertjes naar hun moeder. Daar hadden Annet en Jack geen kind meer aan. Die waren de komende tijd zoet met biologieles.

Na een uurtje varen kwamen ze bij de onderzeeboot. De Russische instructeurs stonden op de commandotoren en bliezen riedels op een scheepsfluitje. Samen met de bemanning van het vissersschip hielpen ze de autonomen aan boord. Nadat Ted ze had verzocht op te houden met salueren, werd iedereen hartelijk door de Russen omhelsd. Eén voor één daalden ze de trap af naar het scheepshol.

Beneden was een helverlichtte ruimte geheel afgemerd met beige finer en gestoffeerd met plastic planten. Het leek op een goedkope kantine uit de jaren vijftig. De Russen hadden de tafels gedekt met schotels vol kaviaar en andere conserven, kleine glaasjes en flessen wodka. Jack werd het duidelijk dat er veelvuldig geproost zou worden op de goede afloop. Iedereen had een vergrote lever gekregen door de kennismakingen met het Oostblok.

Inmiddels waren allen en alles aan boord. De deksel op de toren werd dichtgedaan en vergrendeld. Jack was als kapitein meteen meegevoerd naar de controlekamer.

'Periscoop omhoog,' brulde de eerste officier in een microfoon.

'Periscoop komt omhoog,' klonk het nasaal uit een speaker.

'Laat mij eens kijken,' vroeg Jack en duwde een matroos opzij. Hij zag het vissersschip een jaarloon rijker terugtuffen naar de kust.

'Drukkleppen dicht,' vervolgde de officier.

'Drukkleppen zijn dicht,' knetterde het uit de muur.

'Motoren aan,' barstte het commando.

'Motoren draaien,' gilde een door machinaal gestamp overstemde stem.

'Sonar aanzetten.'

Een ijle toon tikte de maat.

'Sonar staat aan.'

'Volle kracht vooruit,' eiste de officier en keek naar Jack.

Die zag in de periscoop juist een speedbootje van de Rijkspolitie op ze afkomen. Aan boord zaten Molenaar en Elsinga. Erachter stoof de vloot van de kustwacht voor een spontaan ingezet vlaggeschip uit. Een helikopter vloog rondjes boven de armada.

'Duiken,' riep Jack enthousiast.

'Duiken op dertig meter.'

'Volle kracht vooruit en denk om de boortorens,' brulde Jack. In no time zou hij het varen leren.

Hij kreeg een rondleiding. Door een ingenieus kijksysteem werd een vergroot zicht gegeven op de onderwaterwereld. Het bealgede smerige Noordzeewater stelde niet veel voor. Wanneer alle spots aanstonden, beschenen ze slechts een groene mist.

Vanuit de feestzaal hoorde hij het klinken van glazen en vrolijk gezang. De gezagvoerder reikte Jack een glas wodka aan.

'Nas Darawje.'

'Proost.'

Nawoord

Het nieuws meldde dat een Russische onderzeeër de territoriale wateren schond. De Russen ontkenden en hielpen mee zoeken. Het bleek een niet geregistreerde Sovjet-onderzeeër, ze boden meteen hun excuses aan en de zaak werd in de doofpot gestopt.

In werkelijkheid was Kraker Jack weer eens grensoverschrijdend bezig. Onregelmatig kon hij worden beluisterd op de scheepsfrequentie.

ADRIAAN BONTEBAL
Een goot met uitzicht
ISBN 90 6265 270 0

Onweerstaanbaar humoristische prozastukjes van een post-punk voordrachtsvirtuoos.

«Een aanwinst voor de Nederlandse letteren.»

– Ares Koopman in de Arnhemse Courant

«Bontebal shockeert met bewust gekozen provocerende beelden, waarbij overdrijving zijn stijlmiddel is.»

– Jan-Hendrik Bakker in de Haagsche Courant

«In scherpe, korte halen schrijft Bontebal de ene na de andere anekdote op.»

– Erik van Muiswinkel in Intermagazine

«Tussen de weinige humoristische auteurs bewijst deze Haagse performer met dit debuut uit het goede hout te zijn gesneden: hij is cynisch en leuk.»

– NBLC

DIDI DE PARIS!

Hors d'Oeuvre

ISBN 90 6265 306 5

Een schelmenroman die leest als een stripverhaal met rake klappen en grappen op elke bladzijde. In dit up-tempo geschreven boek over het wonderlijke wereldje der schone letteren wordt druk gesampeld met songteksten en titels van films en boeken, en roept het personage Didi de Paris! zich uit tot de eerste New Beat-schrijver.

«...hier schrijft iemand dat de vonken er van af spatten.»
– Jaap Goedegebuure in de Haagse Post

«Didi de Paris! serveert kostelijk *Hors d'Oeuvre*.»
– Frank Heirman in de Gazet van Antwerpen

«Via losse associaties, hersenkronkels en literaire bokkesprongen zet de auteur een reeks beelden op een lange, kolkende rij: grootstedelijke waanzin, de kwellingen van een door drank geteisterd bestaan, het gevecht met het schrijven, de onmogelijkheid om in de chaos enige orde aan te brengen, de versplintering van een uit de hand gelopen identiteit: kortom, het leven als heksenketel. Het zijn thema's die aan William Burroughs en consorten herinneren... »
– Humo

HANS PLOMP

Lokomotive

ISBN 90 6265 239 5

Het verhaal van een ouder wordende zakenman die een reis terug in de tijd maakt: naar het Berlijn van de jaren twintig, het milieu van dadaïsten en expressionisten.

«Hans Plomp presenteert zich met deze roman niet alleen als een goed onderlegd gids op een boeiende reis naar het begin van deze eeuw, maar verwoordt met *Lokomotive* ook een vurig pleidooi voor de vrijheid van het denken en een scherpe aanval op de bekrompen burgermoraal.»

– Marcel Haerkens in Visage

«Op basis van het kunsthistorische gegeven Dada heeft Hans Plomp met *Lokomotive* een pijnlijk mooie roman geschreven. Het proces van een ouder wordende man die zich ophangt aan jeugdidealen wordt op een hele directe en ontroerende manier vorm gegeven.»

– Henk Egbers in De Stem

«...een boek dat het niet slecht zou doen als een eerste inleiding op de Berlijnse avant-garde van 1920.»

– Jaap Goedegebuure in de Haagse Post

«...zowel stilistisch als compositorisch is *Lokomotive* een geslaagde roman. Bovendien toont Plomp zich een gedegen kenner van het Berlijnse culturele klimaat tussen de beide wereldoorlogen.»

– Peter Nijssen in het Utrechts Nieuwsblad

Ergens in de jaren negentig krijgt het leven aan de rand van de maatschappij een onverwachte wending als de harde kern van de kraakbeweging besluit in te gaan op de avances van Colombiaanse autonomen. De hoofdstad wordt de belangrijkste schakel in de cocaïne-export naar de landen van het voormalige Oostblok. De idealen van de RAF worden verruild voor die van de mafia, met alle gevolgen van dien...

KRAKER JACK mag dan een zedenschets zijn, het is in de eerste plaats een spannend verhaal, vol humor, vol vaart.

ISBN 90-6265-360-X

9 789062 653607

IN DE KNIP-141111